ORIENTEERUJA

11. veebruar 2000

Nr. 1 (46)

Presidendi veerus arvab Leho Haldna, et suusaorienteerumise eesmärk – 2006.aastaks taliolümpiamängudele! – on üsnagi reaalne ettevõtmine. *Lk 2*

Sajandi Orienteeruja valimise esimesed kolm arvamust *Lk 2*

TEAM 2003 nimekirjas on 16 tüdrukut ja 18 poissi. *Lk 2*

Stanislav Jelahhovskit meenutades *Lk 3*

Orienteeruja intervjuu on Johannes *Juku* Tasaga *Lk 4 -5*

Värvikaardid ja võistlusmuljed suusa-o MK etappidelt Vuokattist *Lk 6-7*

Ajalugu: 14. veebruaril 1960 peeti esimesed Eesti meistrivõistlused suusaorienteerumises, alaks oli märkeorienteerumine. *Lk 8*

Pulseeriv treening *Lk 9*

Reisikiri Uus-Meremaalt maakera kuklapoolelt veteranide MMilt *Lk 10*

Horoskoop Lk 11

Tulemusi, lühiuudiseid, arvamusi, võistluskutseid – *taas 12 tihedat lehekülge!*

Eesti suusaorienteerumine taas tõusuteel –

Ander Ojandu võitis MK etappidel 4. ja 5. koha!

*****

13. jaanuar 2000: *Soomes Vuokattis algas täna suusa-O MK sari. Tundub, et Ander on teinud kõva arengu edasi, kuna võitis ka möödunud nädala-vahetusel Lätis talve esimesed tähtsamad võistlused (Baltic Cup etapid)*

Selliste lausetega alustas EOL rõõmusõnumite edastamist meie meeste üliheast esinemisest 2000. aasta suusaorienteerumise MK etappidelt.

MK 1. etapp Vuokatti. TULEMUSED:

Mehed 22,5 km

1.Raino Pesu	FIN	1:10.33
2.Bertil Nordqvist	SWE	1:10.56
(eelmise talve MK ind. etapivõitja Käärikul)		
3.Viktor Kortšagin	RUS	1:11.12
(1998. a maailmameister tavarajal)		
4.Vladislav Kormštšikov	RUS	1:11.14
5.Ander Ojandu	**EST**	**1:11.20**
6.Helge Kolstad	NOR	1:11.22

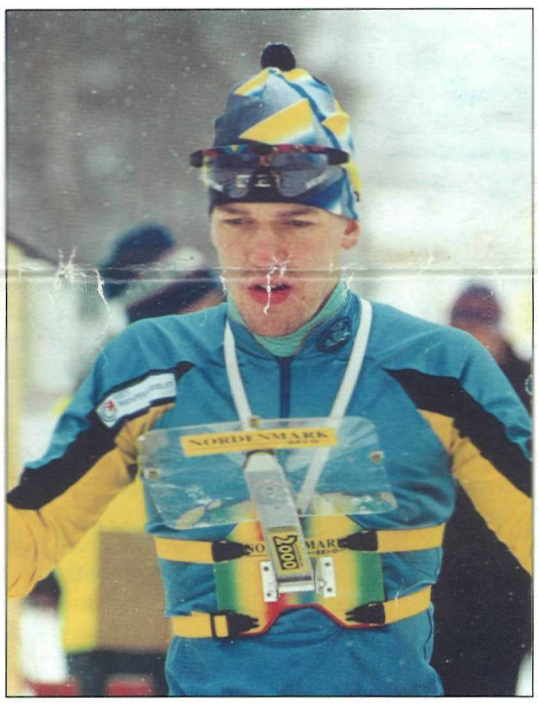

*****

30.jaanuar 2000: Täna toimus MK individuaalne 4. etapp (lühirada) Austrias Ulrichsbergis.

TULEMUSED:

Mehed 10,1 km 10 KP

1.Jukka Lanki	FIN	34.15
2.Andrei Gruzdev	RUS	34.33
3.Lars Lystad	NOR	34.34
4.Ander Ojandu	**EST**	**34.39**
5.Lasse Köngas	FIN	34.46
6.-7. Viktor Kortšagin	RUS	35.12
6.-7. Pekka Varis	FIN	35.12

Sellest lehest leiate pikemalt MK tulemusi lk. 10 ja neile lisaks paljastavad Ander ning neli ülejäänud Eesti koondise meest oma tulemuste kiretute numbrite taha peitunud võistlusmõtteid selle talve kahelt esimeselt MK etapilt lk. 6.- 7.

Foto: Harry Veide

Milline oli viimase vahetuse jooksmise spetsiifika nendes oludes, küsib Sixten Jukult Foto: Tõnu Raid

Käivitub noortetööprojekt Team 2003

Üsna samaaegselt Rahvusvahelise Orienteerumisliidu otsusega anda 2003. aasta juunioride MM-võistluste (JWOC) korraldamisõigus Eestile, hakkasid Lõuna-Eestis arenema ka ideed, kuidas luua meie noortest võistkond, mis pakuks väärilist konkurentsi üle kogu maailma Põlvasse kokkutulevate riikide parimatele noororienteerujatele. Kolla Järveoja eestvõtmisel sai noortetöö suurprojekt ka nime: Team 2003.

2003. a JWOCi sihikule võtnud noortetööprojekt kestab 3,5 aastat. Praeguseks on 1999.a Eesti meistrivõistluste põhjal koostatud esialgsed nimekirjad 1983. - 1986.a sündinud noortest, keda selles projektis eelkõige osalemas nähakse. Järgnevalt võetakse kõigi nimekirjadesse kantud laste ning nende vanematega ja treeneritega ühendust, et selgitada välja, kas kõigil on huvi antud töös osaleda - noortel treenida ja vanematel-treeneritel oma lapsi toetada-juhendada.

(järg lk 2)

Nikolai *Kolla* Järveoja algatusel tahetakse Eesti noorte orienteerumissport tõsta 2003. aastaks uuele tasemele, mille ühe väljendusena oodatakse Eestis toimuvatelt juunioride MM-võistlustelt Eestile medalit.

Foto N. Järveoja erakogust

Presidendi mõtteid

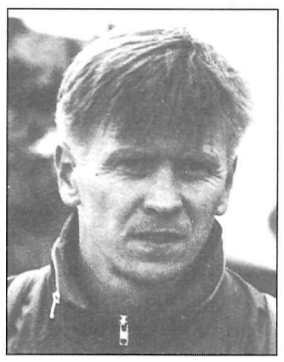

LEHO HALDNA

Kas suusa-orienteerumisel on tulevikku?

Eesti on tõusmas maailma juhtivate suusamaade hulka. Kas suusatajate edu annab orienteerujatele lootust läbilöögiks maailmatasemele? Minu arvates annab küll, kuid selleks on vaja samasugust pühendumist oma tööle pikkade aastate jooksul. Mati Ojandu on olusid trotsides juba aastaid juhendanud meie suusaorienteerumiskoondist ja elanud üle rohkem kibestumisi kui õnnestumisi. Tänavuse hooaja algus on lõpuks näidanud Matile ja tema tiimile, et lõpuks viib visadus ka sihile. Ja mis veel võiks Matile olla parem kui oma poja Anderi läbilöök maailmatasemele. Tunnistust Ander Ojandu uuest kvaliteedist annavad 5. ja 4. koht tänavustel MK-etappidel.

Eesti suusaorienteerumine on tänavu jõudnud seisu, kus meile kuulsust ja medalid toonud naiskonda ei ole olemas. Mehed seevastu on võtnud sporti endise pühendumisega ja valmistuvad MM-startideks. Rõõmsaid uudiseid orienteerujatele kostab televisiooni spordiuudistest, kus suusavõistluste parimate hulgas on palju orienteerumisradadelt tuttavaid nimesid. Siin saab juba rääkida terve uue põlvkonna pealetungist. Kas need noored jäävad aga suusatamisesse või tulevad orienteerumisse on väga palju kinni eesmärkidest.

Olümpiavõitjaks orienteerumises ei ole võimalik tulla vähemalt enne 2006.aastat. Ka teleotseülekanded ja siitkaudu ka sponsorrahad on suusaorienteerumisele võõrad. Samal ajal on Uba-Kuuse üleskiidetud suusatamine üllatavalt vähehinnatud Euroopas, kus sponsorite- ja publikumagnet on hoopis laskesuusatamine. Olen huviga jälginud laskesuusatamise arengut ja võistlusi, kuna olen pidanud seda ala väga sarnaseks talvise orienteerumisega. Reformid selle ala programmis on teinud ala nauditavaks nii sportlastele kui pealtvaatajatele. Samal ajal virisevad suusatajad sprindivõistluste MK-sarja lülitamise üle. Viimane on hästi tuttav orienteerumisest, kus eelkõige Põhjamaad võitlevad selle eest, et n.ö. traditsiooniline orienteerumine säiliks. Tipporienteerumisest *show* tegemine on võimalik, kuid see nõuab teatud väärtuste ümberhindamist. Suusaorienteerujad on siin võsajooksjatest kaugel ees ja mõtlevad tõsiselt, milliste aladega pääseda 2006.a. Torinos toimuvatele olümpiamängudele.

2000.a. talvine tippsündmus orienteerujatele on märtsi algul Krasnojarskis toimuvad MM-võistlused. Esmakordselt ei läheta EOL sellisele võistlusele ühtegi õrnema soo esindajat. Põhjus - pole vastava tasemega motiveeritud harjutajaid. Meie meeskond on teatevõistlust silmas pidades 4 -liikmeline.

Venemaa on kõikide võimaluste maa, mida loeb välja juba võistlusjuhendist, kus on öeldud, et MM-i stardimaks tuleb tasuda kohapeal ja sularahadollarites. Sogases vees on kergem suurt kala püüda ja ma usun, et ka meil on olemas sel MM-il oma medalivõimalused. Suusatamine on siiski "tehnikaspordiala", kus peab ka õnne olema. Õnn on meid viimastel MM-võistlustel nöökinud. Mehed tehke sellele ometi lõpp!

Käivitub noortetööprojekt Team 2003

(algus lk. 1)

Kolla Järveoja: On selge, et noorteklassides kipuvad tulemused olema suhteliselt ebastabiilsed ning seetõttu pole antud nimekiri sugugi lõplik. Kindlasti kerkib nende kolme aasta jooksul esile uusi andekaid noori, kes siis ka Team 2003 hulka arvatakse, ja kindlasti langeb mõni noor sellest ka välja. Oleme arvestanud, et kõik noored ei tahagi tipptasemel sporti teha, ent kui selle projekti raames saab nö oma esimesed tuleristsed üksainuski tulevane maailmaklassi kuuluv Eesti orienteeruja, saavad meie tänased tegemised vääriliselt tasutud. Samas ei saa jätta ka mainimata, et selle projekti (ja kogu noortetöö) eesmärk ei ole siiski pelgalt üksikute tulevaste tippsportlaste väljasõelumine, vaid orienteerumise (ja sealjuures eriti noortespordi) populariseerimine.

Tiimi liikmete arvuks arvab Kolla kujunevat *cirka* 20 (12 poissi ja 8- 10 tüdrukut).

28. jaanuaril toimunud EOLi juhatuse koosolekul leidis Team 2003 idee samuti suurt poolehoidu ning kiirel arutelul pakuti välja ka paar järgnevat sammu. Leiti, et Team 2003 liikmeid peaks ära tundma Team 2003-e T-särgi abil, millel olevad kirjad tutvustaksid nii 2003. aasta juunioride MMi Põlvas kui projekti Team 2003. Kindlasti saaksid särgile kanda oma reklaamid ka Team 2003 toetajad. Tehti ka ettepanek, et nimetatud noortetööprojekti igal aastal võiks särgi värv olla erinev. Nõnda peaks meie juunioride koondis juba sel suvel T□ehhis toimuvatel juunioride MM-võistlustel (loodetavasti lisaks headele tulemustele) ka välimuselt silma paistma.

Kindlasti tuleb otsida ja luua ka klubide tasemel võimalusi, et meie noored saaksid võistelda ka teistel suurematel võistlustel väljaspool Eestit. Praegu on noorte rahvusvaheliseks võistlusprooviks suures osas ainult MM-id ja Balti mat□, seda on aga võistluskindluse saamiseks ja karastumiseks vähe, toob Kolla näiteid veel meie kitsaskohtadest.

Kuigi Team 2003 projekti on Kolla Järveoja juhtimisel jõuliselt alustatud, otsib tiimijuht lisaks toetajatele ka tegusaid inimesi, kes sooviksid leida oma võimete väärilist rakendust noortetööprojekti juhtimisel. Endiselt on oodatud ka kõik koostööpakkumised, sh noortelaagrite ja ühistreeninigute ideed ning läbiviijad jne.

Peale eelpoolmainitud ühistele särkidele näeb Team 2003 kava ette ka laialdase võimaluse oma sponsoritele reklaami avaldamiseks paljudes kohtades, nagu näiteks võistlejate riietusel (esindus- ja võistlusriietus,T-särk), Orienteeruja lehe igas numbris (ilmub 8-9 korda/aastas) tiraaž 550 eksemplari, .JWOC 2003 bülletäänides 4 tk (Nr.1, Nr.2, Nr.3 ja Nr.4), samuti EOLi võistluste võistluspaikades (*Suunto Games* ja 4EST) ning ka 2002.a toimuvatel juunioride MMi eelvõistluste ja 2003.a JWOCi stardis ja fini□is, autasustamisel, samuti ava- ning lõputseremoonial. Toetajate reklaam seatakse üles ka EOLi ja 2003.a JWOCi koduleheküljele Internetti.

Uued uudised TEAM 2003st järgmises lehes.

MARET VAHER

TEAM 2003

(Arvud nimede taga näitavad 1999.a EMV-tel (tavarada, pikk rada, lühirada ja öine) saavutatud kohti)

TÜDRUKUD

1. Piret Klade	Lehola	1983	9, 2, 1, -
2. Liis Johanson	Kobras	1983	3, 6, 3, 4
3. Anita Karnit	SRD	1983	14, 11, 4, 3
4. Terje Terasmaa	Lehola	1983	11, 9, 5, -
5. Eveli Saue	HOK	1984	1, 1, 2, 1
6. Varavara Guljajeva	Kobras	1984	2, 3, 14, 2
7. Mairit Trei	Kobras	1984	4, 8, 8, 9
8. Annika Rihma	Kobras	1984	7, 4, 6, 8
9. Annika Meldre	Võru	1985	-, 15, 1, -
10.Riina Anton	Lehola	1985	2, -, -, -
11.Annika Aljas	Kose OK	1985	-, -, 4, 6
12.Karola Koopuu	Orvand	1985	-, 14, 2, 11
13.Tais Leontenko	SRD	1986	5, 5, 6, 5
14.Raili Raudsepp	Võru	1986	4, 13, 6, -
15.Kadri Uiboupin	Võru	1986	1, -, 16, -
16. Siiri Oras	Ilves	1986	11, -, 19, -

POISID

1. Anti Sklave	Orvand	1983	1, 1, 3, 7
2. Mait Vaiksaar	Lehola	1983	6, -, 2, 1
3. Taivo Timmusk	HOK	1983	5, 11, 4, 13
4. Jürgen Einpaul	Rae	1983	7, 5, 20, 9
5. Ago Albert	Kobras	1983	3, t, 10, -
6. Mihkel Puusepp	Võru	1983	4, t, 18, -
7. Peeter Pihl	Tammed	1984	-, 3, 15, 5
8. Tõnis Vaiksaar	Lehola	1984	9, -, 1, -
9. Reigo Vatsk	Tammed	1984	10, 9, 9, -
10.Meelis Kadak	Lehola	1984	17, 10, 21, 8
11.Riho Taba	Ilves	1985	1, -, 1, 4
12.Sander Vaher	Kobras	1985	2, 4, 5, 14
13.Helmet Sklave	Orvand	1985	4, 13, 27, k
14.Priit Paasma	Lehola	1985	9, 20, 2, -
15.Timo Kaljur	Orvand	1985	11, 16, 4, 2
16.Mihkel Järveoja	Kobras	1986	5, 2, 3, 3
17.Lauri Malsroos	Tammed	1986	6, 17, 10, -
18.Markus Puusepp	Võru	1986	3, 6, t, -

Raukas, Anto (17.02.1935 Tartu) kergejõustiklane ja orienteeruja. Lõpetas 1953 Tartu 1.keskkooli ehk Treffneri gümnaasiumi, 1958 TRÜ geoloogina. Sportimist alustas koolis ENSV teenelise õpetaja Endel Arandi õhutusel, harrastas kergejõustikku, suusatamist, võrkpalli, tennist. Eesti noortemeister keskmaajooksudes. Üleliidulise koolinoorte spartakiaadi medalimees 1500m jooksus ajaga 4.07,0. Treeneriteks Valter Kalam ja Heldur Tüüts.1960-61 Eesti matka- ja orienteerumisföderatsiooni presiidiumi aseesimees ja 1962-63 esimees, 1963-64 Eesti Orienteerumisspordi Föderatsiooni presiidiumi esimees ja 1964-70 aseesimees, 1959-86 Turismi ja Ekskursioonivalitsuse presiidiumi ja kolleegiumi liige, 1964-67 ENSV Spordiorganisatsioonide Liidu Nõukogu liige, alates1996 Spordiühingu "Kalev" Volikogu liige, üleliidulise kat. kohtunik 1967, Soome Orienteerumisliidu kuldmärk (1964), paljude orienteerumisartiklite ja raamatute autor, üks orienteerumise võistlusmääruste koostajaid. "Kalevi" auliige (1977). Geoloogia teaduste kandidaat 1962, doktor 1972, TA korrespondentliige 1977 ja TA tegevliige 1987, ENSV teeneline teadlane 1987. Baeri (1980), akad.Luha (1982) ja Eesti teaduspreemia laureaat (1991,1996). Akad.Vavilovi medal, orden "Austuse märk" (1985), NSVL rahvamajanduse Näituste hõbemedal (1989). (Briti) Kuningliku Geograafiaseltsi auliige (1999). Töötanud alates 1958 Teaduste Akadeemia Geoloogia Instituudis teadurina, osakonna juhatajana ja sektorijuhatajana. 1981-89 TA Keemia, Geoloogia ja Ajalooteaduste osakonna akadeemik-sekretär, 1992 EV Valitsuse teadusnõunik, alates 1993 Eesti keskkonna-teaduste professor ja keskkonnatehnika õppetooli juhataja Eesti Mereakadeemias. Juhendanud üle 20 teaduskandidaadi, magistrandi ja doktori töid.

(Väljavõtte koostatavast Eesti Spordi Leksikonist tegi TÕNU RAID)

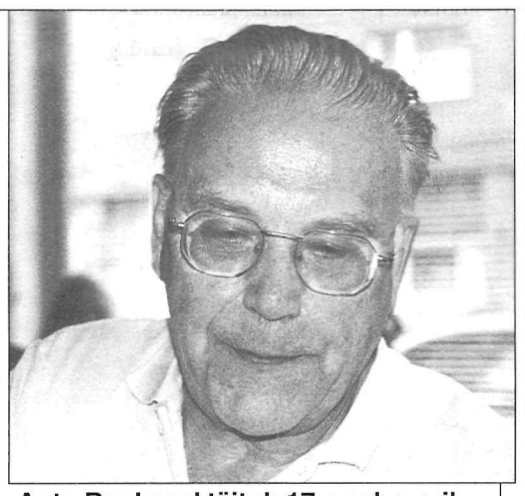

Anto Raukasel täitub 17. veebruaril 65. aastaring. ***Õnnitleme!***

Palju õnne sünnipäevaks!

17. veebruar Anto Raukas - 65
19.veebruar Toomas Teekel - 36
27. veebruar Ira Saar - 57
14. märts Toivo Kotov - 51
26. märts Erkki Aadli - 26
4. aprill Maire Raid - 62
6. aprill Edith Madalik - 25
8. aprill Epp Käpa - 29
9. aprill Kalle Remm - 42
13. aprill Silva Käärt - 45
13. aprill Rene Ottesson - 32
15. aprill Mati Poom - 56

Mõned arvamused Sajandi Orienteeruja valimiselt

(vt ka teade lk 12!)

***

Sajandi Orienteeruja on Sixten Sild.

Esimese kolmandiku parim mees oli selgelt Madis Aruja (tuletame kasvõi meelde tema seitset või kaheksat järjestikust võitu, mida pole hiljem keegi suutnud korrata!); teisel kolmandikul Arvo Kivikas (teda ja tema hulgalisi esikohti mäletab enamik veel ise); viimasel Sixten. Parim naine oli kahtlemata Maret Vaher, teistest tuleks nimetada veel Marje Viirmanni, Riju Johansoni, Ede Ümarikku, Ene Märtinit (Altmäe), Maire Raidi, Külli Kaljust.

***

Küsitlus – sajandi orienteeruja – on minu jaoks vastuoluline.

Minu valikusse jääb kolm meest:

* Aleks Kaskneem, kes meie ala 42 aastat tagasi taaskäivitas,

* Arne Kivistik, kes oma muude orienteerumist arendavate mammuttööde kõrval hakkas orienteerumises kõrgharidust andma,

* Sixten Sild, kelle sporditulemused on suurimad, kes on palju korraldanud võistlusi ning harinud orienteerujaid, toonud Eestisse, arendanud ja üldistanud maailma parimate orienteerujate ja treenerite kogemusi, kelle keeli ta valdab ja kelle hingeelu tunneb.

Kahjuks saan valida vaid ühe. See on Sixten Sild.

***

Eesti Sajandi Orienteeruja - Arvo Kivikas.

1. Arvo tegi esimese orienteerumisklubi Eestis

2. Arvo mõtles välja unikaalse orienteerumisvõistluse ja tegi selle mõtte ka teoks Ilvesteate nime all.

3. Arvo eestvõtmisel hakati 1978. joonistama kaarte kvalitatiivselt uuel tasemel, mensolmõõdistusele tugineva tehnoloogiaga. Sellest perioodist pärinevad sellised praegused kaardijoonistamiskorüfeed nagu K.Kalm, M.Oras, A.Veermäe, A.Leesik, L.Haldna, T.Ellervee. Arvo enda kaardijoonistamisajad algasid 1969. aastal, 1970.-1980. aastatel tegi ta kümneid orienteerumiskaarte.

4. Arvo oli esimene, kes tegi paljude punktidega tehnilise orienteerumisraja 1969. aasta Tartu meistrivõistlustel Liival.

5. Arvo sportlik karjäär oli päris pikk ja tulemusterikas - 17 aastat oli ta Eesti koondises, 11 aastat NSVL koondises, sealjuures aastaid koondise kaptenina. Arvol õnnestus saada parim tulemus, mis NSVL koondises teoreetiliselt sel ajal võimalik oli - Sots.maade Karika võit. 59 korral on ta esindanud Eestit, saades Eesti koondise liikmena 20 võitu teatevõistlustel ja 12 individuaalset võitu. Eesti medaleid on Arvol 52, Eesti edetabelivõite 8.

6. Väheoluline pole ka orienteerumisspordi toetamine, näit. auhindade ja koondise riietuse näol. Lisaks soodustingimuste loomine Orienteeruja-lehe väljaandmisel.

***

Kas teate?

Lõppenud 1999. aastal said erilise au osaliseks kolm nooruses orienteerumisega tegelnud meest: poliitik Andres Tarand ja teadlane Anto Raukas valiti sajandi 100 suurkuju sekka ning ajakiri Luup valis aasta inimeseks 1999 molekulaarbioloogi Andres Metspalu.

Ekspeaminister ja geograafiakandidaat Andres Tarand (sünd. 11. jaanuaril 1940 Tallinnas) tegeles ülikooliaastail 40 aastat tagasi põgusalt orienteerumisega. On olnud rajameister ja kohtunik. Orienteerumisrajalt leidis ta endale ka oma praeguse naise – ühel orienteerumisvõistlusel oli nooruke filoloogiatudeng Mari Viiding metsa ära eksinud ning dþentelmani ja «vana kalana» aitas noormees Tarand meeleldi noort neiut.

Geoloog ja akadeemik Anto Raukas (sünd. 17. veebruaril 1935 Tartus) on Eesti orienteerumisspordiga seotud 1950-ndate aastate lõpust. Juba 8. juunil 1959. aastal valiti ta koos Aleks Kaskneemega Eesti NSV Matkaspordi Föderatsiooni juures moodustatud orienteerumissordi komitee juhatusse ning 1962. aastal sai ta Eesti NSV Orienteerumisspordi Föderatsiooni esimeseks presidendiks. Et 1960. aastal peeti maavõistlus Leningradiga, oli suuresti Anto Raukase teene. Ühena esimestest omistati talle üleliiduline kohtunikukategooria. Ta oli 1950-1960-ndatel aastatel paljude suurte matka- ja orienteerumisspordi-võistluste rajameister ja peakohtunik. Käinud paljudel kaugmatkadel, teiste seas ka kuulsal Kamtšatka matkal 1960. aastal koos Lennart Meriga.

TÜ molekulaarbioloogia professor Andres Metspalu (sünd. 11. märtsil 1951 Rakkes) oli kooliaastail hoolas orienteeruja, kuid edaspidised pingelised arstiõpingud jätsid orienteerumise kõrvale.

Nõo vallas 11. jaanuaril 2000
VELLO VIIRSALU

Lugejate vastukajad

Tõnu Raidi fotod maastikust koos nuputamisülesandega oli super! Tänu talle! Nägin hulk aega vaeva, et õiged kohad välja peilida. Tean — taolisi ülesandeid on raske teha, aga näeksin taolisi meeleldi veelgi. Võiks olla ka sümboolne auhind, et vastused kokku korjata. (Vello Viirsalu)

******

Tahan tänada Orienteeruja-lehe arendamise eest. Ta on muutunud 1999. aastal sisukamaks ja meeldivamaks. Eriti rõõmustas jõulueelne number südant ja silma mitmekülgse sisu ja värvipiltidega.

Ja siit kohe ettepanek: mis oleks kui nii heal tasemel toimetamise ja polügraafiliste võimaluste juures pööraks kirjapilti 90 kraadi, vähendaks lehekülje A4-le, hakkaks edaspidi klambreid lööma poole paksemasse kohta ehk praegusele postkasti jaoks pooleksmurdmise joonele – ja saakski ilusa AJAKIRJA. Orienteering World on ka just sama mahuga kui jõulunumber – 32 lk ja kaaned. Vaevalt, et ükski lugeja selle peale pahandab, et saab ajalehe asemel ajakirja, mis ta ju sisuliselt juba ammu minu meelest on. Meie spordiala on ajakirja väärt. Loodan, et trükikoda saab oma klambrid teise kohta lüüa ja suudab lõigata kolm serva. Aasta 2000 ikkagi... Küljendamisel sobib, kui paremaid ideid pole, *Orienteering World* suurepäraseks malliks. Muuseas ilmub nii mõnigi rahvusvaheline ajakiri ühtse malli järgi kujundatuna kuid igas keeles oma sisuga. Aga miks mitte ka Sue Harvey pöördumisi jms meilgi ümber trükkida!? (Rain Lahtmets)

Meenutades Stanislav Jelahhovskit (1928 - 1999)

Stanislav Jelahhovski on suur fantasöör ja väljamõtleja. (Sõber Boris Ogorodnikov)

Moskvast tulevad kirjad praegusel ajal väga kaua - kuu aega. Alles hiljaaegu jõudis Eestisse teade, et 21. oktoobril 1999 maeti seal vähki surnud eestlaste sõber Stanislav Jelahhovski - omal ajal NLiidus tuntud märkesuusatamise teoreetik ja edukas võistleja, IOFi talvekomisjoni liige. Meilgi loeti huviga tema raamatuid *Jooks nähtamatu eesmärgi poole* ja *Orienteerumissuusatamine.*

Stanislav Jelhhovski sündis 1928. aastal. 1930ndail aastail nende pere represseeriti ning lapsepõlves tundis ta äärmist viletsust. Tema isapoolsed esivanemad olid pärit Venemaa põhjaosast Arhangelski ümbrusest. Neilt - rändureilt-maadeavastajailt ja külavaimulikelt – oli ta pärinud oma rännukire ja *museoloogilise* aususe. Kui ta 1998. aastal oma 70ndat juubelit tähistas, lugesid sõbrad üles tema iseloomuomadused:

* põhjalikkus ja kompetentsus (ainult seal, kus on huvitav), ta on «amatöör-professionaal»;

* tööarmastus - ta on tõeline töönarkomaan (vene keeles *trudogolik*);

* romantism-optimism (naiivne usk inimeste õiglustundesse ja korralikkusesse);

* varakapitalismile eelnevatest aegadest pärit atavism - mittemerkantiilne suhtumine oma tegevusse;

* mittekaasaegne «raske» iseloom - tal on oma kindlad põhimõtted ning nendest hoiab ta alati kinni;

* armas donkihhotlik helge eluviisi rüütel.

Üliõpilasena energeetikainstituudis õppides pühendus ta suusatamisele ja kaug-matkadele. Suusatamises jäi parimaks saavutuseks hõbe üleliidulistelt meistrivõistlustelt. Tema eriline kirg oli korraldada kaugmatku asustamata paikadesse süstadel ja täispuhutavatel parvedel. Juba 1950ndail sõitis ta parvel mööda metsikut Jenisseid. Kaugmatkadest on legendaarseks muutunud tema grupi matk Polaar-Uraalis «suuskade ja süstadega». Alustanud Vorkuta raudteejaamast suusamatka üle Uraali mägede, lõpetasid nad selle teiselpool mägesid süstamatkaga Obi jõel.

Stanislav Jelahhovski tutvus orienteerumisega 1960ndail aastail. Tema esimeseks ametlikuks stardiks 37aastasena oli 24. oktoobril 1965 Moskva maraton «Kuldne sügis». Asi oli kuldsest ilmast kaugel - külm tuul, märg lörtsine lumi, pori teedel ja metsasihtidel. Võitja sai 24 km 10 KP rajal ajaks 3:07.42, Jelahhovski jooksis 33 kilomeetrit ja üle nelja tunni. Kuid juba aasta pärast oli ta samal võistlusel neljas ning 1969. aastal võitja.

Eriti märkimisväärne oli tema edukus märkesuusatamises - esimestel üleliidulistel esivõistlustel 1968. aastal Kaluugas võitis ta esikoha, seda kordas 1971. aastal Kaasanis. Viimase medali - hõbeda võitis ta 1972. aastal, olles ise 44aastane.

Omaaegne konkurent metsaradadelt Arne Kivistik meenutab: *Jelahhovski kuulus nende meeste hulka, kelle organiseerimisel sõitsid NLiidu tudengid oma võistlustele väljaspoole NLiitu. Tema oli kaasas treeneri ja esindajana. Silva Käärt ja Ago Samoson meilt olid need esimesed, kes tema kaasaaitamisel pääsesid tudengite MMvõistlustele 1978. aastal Soomes Jyväskyläs jooksma. Silva Käärti kümnes koht oli kaua aega NLiidu orienteerujatest maailma tippvõistlustel parim tulemus.*

Eks temalgi oli raske mõista 1980ndate lõpul NLiidus vallandunud protsesse, kuid ta vähemalt püüdis. Nii kirjutas ta: *Arvan, et side oma juurtega, oma "väikese isamaaga" on vajalik igale inimesele, see teeb teda helgemaks ja tugevamaks. Selles mõttes ma kadestan neid väikeste rahvaste liikmeid, kes on säilitanud oma rahvusliku hinge - nagu näiteks eestlased. Teil on kergem leida oma juuri kui meil, venelastel, keda on segamini pillutanud ajaloo tuuled, sissetungimised ja orjastamised. Ja venelased on laiali valgunud hiiglasuurele territooriumile (mis ajalooliselt pole mitte alati neile kuulunud). Mul on lihtsam kui Kesk- või Lõuna-Venemaalt või Ida-Siberist pärinevail venelastel. Mina olen oma päritolult põhjamaine venelane (ja minu esivanemate hauad asuvad seal). Ma tean väga palju oma esivanematest ja nende saatusest. Võibolla räägime kunagi neist pikemalt. Arvan, et me kohtume juba Vabas Eestis. Kui ma siis sõidan teie juurde kui teise riigi - Venemaa kodanik, kes elab sõpruses ja liidus Eestiga. Nagu enamik eestlasi on oma maa patrioodid, nii olen minagi oma rahva ja oma kodumaa Venemaa patrioot.*

Eestis me siiski enam ei kohtunud. Viimati nägin ma teda 1995. aasta sügisel Moskvas, kui viisin talle külakostiks viimaseid Orienteeruja numbreid. Viimase kirja sain temalt eelmise aasta kevadel, kui palusin andmeid oma Eesti o-koondiste ajaloo jaoks. Siis ta kirjutas, et on väga haige. Varem nii hoogne käekiri oli tundmatuseni muutunud, vaevuloetav, kirjutatud väriseva käega. Aga usk ja lootus paranemisse oli tugev...

Lõpetan oma meenutused Stanislav Jelahhovskist tema luuletuse *Metsatee* nelikvärsiga:

Kuula, metsatee,
Sind pooleks ma teen:
Seda osa, mis seljataga, -meenutan,
Aga seda, mis ees, - ma armastan.

VELLO VIIRSALU

Lühiuudiseid

***

Traditsiooniliselt valivad või nimetavad kõik maakonnad ja suuremad linnad aasta paremad sportlased. Orienteerujad on kilbil olnud pea igal aastal, kuid 1999. oli ilmselt erakordselt edukas.

Kolme parema hulgas oli orienteerujaid tosina jagu, esikohale valiti kolm õrnema soo esindajat - Põlvamaal naistest Külli Kaljus ja neidude seas Varvara Guljajeva, Harjumaal aga Kirti Rebane. Võrus tunnistati parimaks võistkonnaks teateorienteerumismeeskond koosseisus Sixten Sild, Tarvo Avaste ja Heiti Hallikma (teisel kohal muide samuti orienteerumismeeskond, kuid talvehooajalt - Ander Ojandu, Heiti Hallikma ja Rainer Rammul). Teiseks pääsesid veel Raul Kudre ja Maret Vaher Põlvamaal. Orienteerumine ongi Põlvas käsipalli kõrval ja laskmise ees hinnatud spordiala, sest naiste esikuuikust võib leida ka veel Ruth Vaheri.

***

Soome suusaorienteerujad tahavad märtsikuu MMilt Krasnojarskis võita vähemalt 4 kulda ja lisaks nii palju muid medaleid kui võimalik. Peatreener Mika Kulmala ootab võitu nii meeste kui naiste teatevõistluses ning kahte kulda individuaalvõistlustelt. Võistkond saabub Krasnojarskisse aklimatiseerumiseks nädalapäevad varem, kaasas hulk suuski ja nende hooldajaid, aga ka arvestatav annus pudruaineid ja rukkileiba. Rootslastel on Siberi suhtes kartlikum hoiak ja nemad jõuavad vahetult kohale võistlusteks. Ajavahe Krasnojarskiga on 5 tundi ja ka meie meestel tuleb startida juba 5-6 paiku hommikul. Nemad peaks kohalike oludega varasemast siiski enam-vähem rohkem kursis olema, vähemalt joogivesi ei tohiks jalust võtta, mida põhjamaalastega juhtunud on.

***

Orienteerumisjooksu maailma edetabelit on peetud kaks aastat, kuid see on püsinud kindlalt peidus. Ilmselt seetõttu, et sisulist tähtsust asjal veel pole. Arvata võib, et ränkingust endast olulisem on idee pakkuda üle maailma tagatud kvaliteediga võistlusi. Eestiski on korraldatud mõlemal aastal paar etappi, kasutades meie suurvõistlusi Ilves-3, 4EST ja *Suunto Games*'i. Esimene ja viimane on edetabelivõistlusteks ka sel hooajal. Interneti kaudu pääseb ligi 50 parema järjestusele ja sinna sekka on pääsenud eelmisel aastal vaid 21. kohalt leiduv Külli Kaljus. Meeste poolesajas eestlasi ei leidu. Edetabelistest veel niipalju, et suusaorienteerumise MK sarjas sai mullu Mall Alev 15. ja Ander Ojandu 30. koha. IOFi uue poliitika järgi toimub suusaorienteerumise MK ka tänavu, MM-võistluste aastal ja nagu ajakirjandusest teada, on Ander Ojandu alustanud täiesti uuel tasemel, pistes seni kotti 5. koha Soomest ja 4. koha Austriast. Üks seeriavõistlus oli mullu veel. *Park World Tour*'i lõpetas Erik Aibast 24. ja Külli Kaljus 30. kohaga.

Juhatuse otsused

17.12.1999.a. (Oisus, XXIII koosolek)

107. Kutsuda EOL üldkogu kokku 09.veebruaril 2000.a. Tallinnas, Regati 1 kell 13.00
108. Kinnitada EOL juhatuse 2000.a. töökorraldus ja koosolekute toimumise kalender.
109. Kinnitada EOL juhatuse aseesimeheks Paul Poopuu.(Hääletus: 6 poolt, 1 erapooletu)
110. Kinnitada EOL volinikud ja þüriid 2000.a. võistlustele.
111. Lähtudes EOL üldkogu otsusest nr 12, 21.11.1999.a, kinnitada riigi noortespordi toetuse eraldamise protsentuaalne jaotus liikmesklubidele ja teha selline ettepanek Kultuuriministeeriumile.
112. Kinnitada ajalehe "Orienteeruja" toimetuse kolleegium: Sixten Sild, Anu Mõistlik, Rasmus Ruuda.
113. Kinnitada Eesti koondis suusa-O MK-etapile ja Põhjamaade MV-le Vuokattis
12.-16.01.2000 järgmises koosseisus:
MK etapp H21 - Raul Kudre, Ander Ojandu, Vallo Vaher, Eero Kivikas, Margus Hallik, Kuno Rooba
Põhjamaade MV D20 - Ede Pähn, Tuuli Mäeots, Anni Raudsepp, varus Signe Parm
Põhjamaade MV H20 - Tarmo Tomson, Kalev Külaase, Tarmo Siimsaare, varus Tarvo Klaasimäe. Esindaja - Mati Ojandu
114. Maksta Paul Poopuule päevaraha 4500.- krooni Juunioride MMil Bulgaarias 04.-12.07.1999.a. Eesti koondise treenerina käimise eest.
115. Pöörduda kirjalikult Klubi Tartu Maraton poole palvega lülitada Tartu spordiürituste kavva ka orienteerumine.
116. Rahuldada OK West taotlus EOL 2000.a. kalenderpaani täiendamiseks ja lülitada kalendrisse Pärnumaa MV ja OK West auhinnavõistlus (pikk rada) 15. oktoobril 2000.a.

13.01.2000.a. (Interneti teel)
117. Kinnitada 2000.a. *NOORTESPORDI RIIGIEELARVELISE TOETUSE ERALDAMISE ESILDIS* esitamiseks Kultuuriministeeriumi Spordiosakonnale.

19.01.2000.a. (Interneti teel)
118. Kinnitada Suusa-O juunioride MMi koondised. Neiud - Anni Raudsepp, Tuuli Mäeots, Ede Pähn, Signe Parm. Noormehed - Tarmo Tomson, Tarvo Klaasimäe, Kalev Külaase, Tarmo Siimsaare. Sõidu kogumaksumus orienteeruvalt 6000.- ja sellest kompenseerib osa EOL vastavalt MM-I individuaalvõistlustel saavutatud tulemustele järgmisel printsiibil:
1. Kui MM-ile sõidavad kõik 4 neidu ja noormeest - kahel paremal neiul ja noormehel tasutakse stardimaks a 4000kr EEK ja ülejäänutel 50% stardimaksust a' 2000 kr.

28.01.2000.a. (Oisus, XXIV koosolek)
119. Esitada EOL direktsiooni poolt ettevalmistatud EOLi 1999.a. eelarve, raamatupidamise aastaaruanne ja tegevusaruanne (vt lisa) kinnitamiseks EOLi üldkogule.
120. Nimetada EOL 2001.a. võistluste korraldajateks: **Suusa-O EMV** (lühirada, tavarada, teade): OK Võru, koht: Haanja, kaardistaja: OK Võru; **VII 4EST-2001** mitmepäevajooks: OK Võru, koht: Kurgjärve ja Kirikumäe, kaardistaja OK Võru, K.Kalm; **EMV pikk rada**: Saaremaa OK, koht: Saaremaa; **EMV õine rada**: OK KAPE, koht: Tõravere-Viisjaagu, kaardistaja: O.Kärner, T.Avaste *(järg lk. 11)*

Orienteeruja intervjuu *Orienteeruja intervjuu*

Johannes *Juku* Tasa

Kus oled üles kasvanud ja kust on pärit Sinu metsaskäimise kirg?

Olen sünnilt Tallinna poiss ning üles kasvanud "kahe Jala vahel" s.t. Pika ja Lühikese Jala vahel. Huvi metsas käimise vastu olen pärinud isalt, kes oli kirglik kala- ja jahimees ning oma pojadki tihtipeale metsa kaasa võttis. Oma esimesed lasud jahipüssist tegin igatahes veel enne kui püssist pikemaks olin jõudnud sirguda.

Kuidas Sinust orienteeruja sai?

Elava loomuga poisina tegin koolipäevil tutvust paljude aladega. Olin sel ajal oma vanuse kohta väikest kasvu. Geograafia ja kaardid olid mulle alati huvi pakkunud, see tuli ilmselt isaga metsas käimisest. Mäletan, et orienteerumisega puutusin esmakordselt kokku 1961. aastal, kui olin 11 aastane ja osalesin koolist saadetuna mingil turistide üritusel. Need olid tänase orienteerumise algusaastad Eestis ja seda ala harrastati turismi- ja matkategevuse ühe haruna. 1963. aastal võitsin Mädaral (praeguse Kurgja kaardi piirkonnas) matkajate kokkutulekul ülevabariigilise võistluse.

Tõsisem harrastamine ja treenimine tulid tehnikumi päevil. Seal kujunes meil tore tegijate punt, kus eestvedajaks oli mu vanem vend Voldemar ("Volli"). Kaasa lõid Volli Kukk, Olavi Tomson, Toivo Kotov, Viiu Valp, Virve Poom jt. Jõudsime niikaugele, et võitsime näiteks 1969. aastal Keilas Jüriööjooksu. Olime seejuures ju alles juuniorid! 1969. aastal täitsin meistrikandidaadi normi. See oli sügisesel Kääriku 3-päevajooksul.

Üldiselt mäletan, et kaardid oli sel ajal enamasti "mögad" ja mind aitasid headele kohtadele eelkõige väledad jalad. Omavahel sai pärast kehval kaardil ekslemist tihtipeale nalja visatud teemal – miks me ei võiks tegeleda hoopis näiteks vibulaskmisega?

Kuid kaartide kvaliteet paranes aasta aastalt ja muutis meie ala järjest täpsemaks ja huvitavamaks. Eks joonistajateks saidki orienteerujad ise, kes kõige paremini teadsid, mida metsajooksjal kaardilt vaja on.

Pärast tehnikumi tuli kätte armeeteenistuse aeg. Kuidas kulges Su spordimehetee NL armees?

Olin juba enne teenistusse minekut teadlik spordiroodus teenimise võimalusest ja mängisin selle peale. Juhtuski nii, et veetsin oma teenistusaja Riia spordiroodus koos mitmete teiste Eesti ja Läti tolle aja paremate orienteerujatega. Need olid näiteks Eestist juba tehnikumipäevade kaaslased Toivo Kotov, Koit *Kutt* Paasma, Voldemar Tasa, Volli Kukk (jäigi hiljem Lätimaale), Lätist Janis Leinja, Valeri Kisseljov, Janis Bendiks jt. Sain tunda väga tugevat konkurentsi Riia ümbruse parkmetsade päevakutel, kus tuttavatel maastikel oli nii palju "terava jalaga tegijaid", et mõnigi kord tuli oma kohta protokolli teisest poolest otsida. Loomulikult innustas selline konkurents kõvemini harjutama. Õppisin kiirelt ära läti ja soome keele ning uurisin hoolega võõrkeelset spordikirjandust ja otsisin treeningumaterjale.

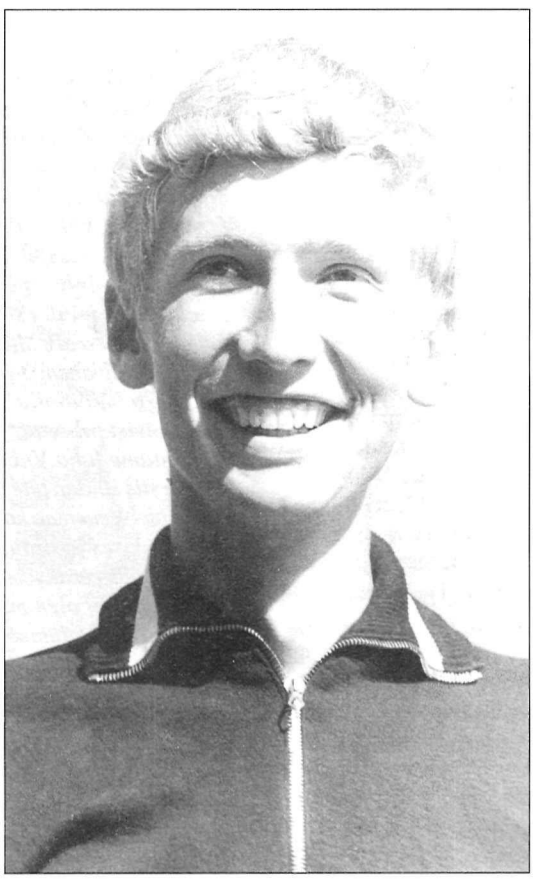

Juku Tasa (21) 1971. a NL- Bulgaaria matšil. N.Liidu koondisesse kuulumine oli siis eestlastele tipptase...
Foto: Johannes Tasa erakogust

Armeeteenistuse teisel aastal (1971) täitsin mitmel võistlusel järjest meistersportlase normi. Pääsesin NL koondisse matšiks Bulgaariaga kuna Arvo ja Janka sõitsid samal ajal Soome Kalev-Tul-i võistlusele. Võitsin kõikide üllatuseks ja olime NL II meeskonnaga esimesed ka teates. Samal aastal arvati mind koos Arvo Kivikase, Jaan "Janka" Miljani ja Uku Annusega Eesti koondisse NL meistrivõistlustele. Võistlus toimus Leningradis. Jooksin teadet koos Janka ja Ukuga ning võistlus kujunes meie teatemeeskonnale nii edukaks, et võitsime kõik etapid ja juhtisime seega algusest lõpuni. See oli esimene NL meistritiitel.

Kas siit sai ka alguse Sinu hiilgavaks kujunenud *ankrumehe karjäär*?

Sel võistlusel jooksin ma veel teist vahetust. Kuid teadsin, et varasematel aastatel oli Eesti meestel tihtipeale teatejooks ebaõnnestunud just viimases vahetuses ja see oli mulle hinge läinud. Ma tajusin ankrumehe rolli kui kõige raskemat ja vastutusrikkamat teatemeeskonnas. Tahtsin saada meheks, kes suudab külmanärviliselt teha hea jooksu just närvilises ja otsustavas viimases vahetuses. See oli prestiiži küsimus. 1973 aastal toimusid NL meistrivõistlused Võrus ja siis tundsin end olevat küps viimast vahetust jooksma. Eeldasime, et peamine vastane on Läti ja ankur Kiselevs. Kogu suve harjutasin end selle mõttega. Treeningute lõpus kujutlesin, et ongi käes otsustav hetk. See andis treeningutele tugeva psühholoogilise mõju ja aitas ka füüsiliselt endast rohkem andma. Kui oli õige võistlus käimas, olin ma olukorraga harjunud ja ei pidanud vaatama tagasi. Ütlesingi teistele, et tean, kuidas lõppu tuleb joosta ning mulle usaldati ankrumehe roll. Sealt alates jäigi viimane vahetus peaaegu alati minu osaks.

Sõbrad- trennikaaslased tehnikumipäevilt (1966- 67): Voldemar Tasa, Mati Tõldsepp, Kalju Valdre, Juku Tasa.
Foto: Johannes Tasa erakogust

Sünniaeg ja -koht: 23.november 1950 Tallinn
Pikkus: 182 cm, **võistluskaal:** 68-69 kg
Hariduskäik: Gustav Adolfi nim.KK; Tallinna Polütehnikum (raadioside ja raadiolevi eriala)
Klubid, spordiseltsid: Spordiselts "Jõud", OK TON (asutajaliige)
Perekonnaseis: abikaasa Hille Tasa (Vene)
Töökoht: Kirsten OÜ (omanik), hoiab korras Fazer Eesti tehnikat
Saavutused: Kuldmedaleid NL meistrivõistlustelt: 2 individuaalset, 7 teates
Hõbe- ja pronksmedaleid NL meistrivõistlustelt: 2+2
Sots. Maade karikavõistlustelt: 1 teatekuld + 1 suunahõbe (1976)
Medaleid Eesti MV-lt orienteerumises: 31 (14-8-9)
Kuldmedalid suvel: tavarada (1976); öine (1972,1980); valik (1978); pikk rada (1972,1973); teade (1972,1973,1978,1979,1980,1982)
Kuldmedalid talvel: märge (1977,1979)
Edetabelivõite: suvel 2 (1972, 1974); talvel 2 (1973,1977)
Esinemiskordi NL koondises: 24
Esinemiskordi Eesti koondises: 43 korda (1971-1983). Esikohti 5+16
Eesti parimate sportlaste valimisel: 8.koht 1976. aastal
Isiklikke tippmarke staadionilt: 1000 m 2.28; 1500 m 3.57; 2000 m 5.27; 3000 m ca 8.30; 5000 m 14.42 (ENSV spartakiaadi 3. koht)
Vabariiklikel jooksukrossidel ja 4*1500 m teatejooksus: korduvalt tulnud teiseks ja kolmandaks
Jooks ümber Viljandi järve: Parim koht 5, parim aeg 39.04

1974. aasta NL meistrid märketeatesuusatamises. Vasakult: Toivo Saue, Kolla Järveoja, Juku Tasa. Aastaid hiljem oli Juku sama *Järviste* suusapaariga Tartu maratonil parim *puusuusa- mees*! Foto: Arne Kivistik

Siis ei kasutatud veel praegu igapäevaseks saanud hajutamist. Milline oli viimase vahetuse jooksmise spetsiifika nendes oludes?

Ankrumehe roll vajas nii füüsilist kui ka vaimset erettevalmistust ja seda ma muidugi ka tegin. Füüsiliselt tähendas see muidugi võimet olla valmis äkilisteks kiirendusteks ja eriti tugev pidi olema lõpuspurt. Keerulisem oli aga taktikaline heitlus vastastega, kes võisid ju teoreetiliselt rahumeeli terve raja "konksus" olla ja lõpusirgel oma õnne katsuda.

Jälitamine ehk järeljooksmine oli sel ajal tõsine probleem, kohati lausa maania. Enamasti on ligikaudseltki võrdsete jooksuvõimete korral võimatu kaarti lugedes teisel lihtsalt eest ära joosta. Konksutajatest lahtisaamiseks tuli leiutada ja kasutada mitmesuguseid taktikalisi nippe, mis peamiselt seisnesid vastase segadusse viimises. Nii näiteks kasutasin aeg-ajalt võtet, kus keerasin ootamatult ringi ja jooksin otse oma jälitaja suunas. Selle võtte kordamine veel ja veel viis tavaliselt jälitaja endast välja ja ta oli sunnitud omal käel midagi ette võtma. Looduslikeks abivahenditeks jälitajatest vabanemiseks olid tihedad noorendikud, kus tihti õnnestus silmside katkestada.

Hajutamist hakati kasutama 1975. aastal ja algul hajutati kolm etappi lihtsalt nende omavahelist järjestust varieerides.

Iga võiduga suurenes ka kindlasti minu kui võitmatu ankrumehe oreool. Näiteks lätlased kasutasid iga kord lõpus eri meest – ilmselt oli kord löödud mehel raske uuesti üritada. Arvan, et mul oleks olnud raskusi Indulis Peilansiga – olin temaga mõnigi kord koos jooksnud ja avastanud tema üllatavalt tugeva lõpu hoolimata väsimusest. Tipp-teadetes me kokku aga ei juhtunud.

1971. aastal algas Eesti teatemeeskonna "kuldajastu" NL meistrivõistlustel, mis oli kõrgeim tase, kuhu Eesti meeskond üldse pääseda võis. Lugejale peab selgituseks ütlema, et kuni 1981. aastani ei olnud võistluste ametlikuks nimeks NL MV, vaid üle aasta vaheldumisi NL ametiühingute MV ja NL liiduvabariikide vaheline matš. Sisuliselt oli siiski tegu NL parimate väljaselgitamisega ja käesolevas loos on ka kõiki neid jõuproove nimetatud NL MV-ks.

Millega seletad Eesti meeste pika-ajalist edu kuni 1982. aastani välja?

Olime kindlasti ühed tõsisemad harjutajad kogu NLiidus. Eesti-sisene konkurents oli edasiviivalt tugev ja kindlasti olid ühel ajal ala juurde sattunud selleks sobivad isiksused. Meie võitude läbi tugevnes üha meie eneseusk ja meeskonnavaim. Eesti teatejooksu ajalugu kulmineerus 1978. aastal, kui NL MV-l said kaksikvõidu spordiühingute "Jõud" ja "Kalev" meeskonnad, kolmandaks tuli "Dünamo" (meeskonnas 2 eestlast - Jaan Miljan ja Jairi Salumäe) ning ka kuuendaks tulnud "Lokomotiivi" võistkond koosnes kahe kolmandiku ulatuses eestlastest (Arvo Saal ja Tõnu Nurm). Selline masendav ülekaal ruineeris NL spordifunktsionäride tuju niivõrd, et edaspidi loobuti ametiühingute võistlustel teate korraldamisest.

1981. aastal, kui toimusid esimesed ametlikud NL meistrivõistlused, mis näitas spordiala tunnustamist riigi spordisüsteemi poolt, oli pinge teatepäeval jälle haripunktis ja mäletan hästi, kuidas meie meeskonnas igaüks korralikult oma töö ära tegi. Jooksin taas ankruetapil, alustasid Arvo Kivikas ja Kolla Järveoja. Esimeselt etapilt tulid koos viis meest, kaks olid ülearu; teiselt tulid koos kolm meest, jällegi tundus, et kahe võrra liiga palju ning kolmandas vahetuses tuli minul siis need viimased kaks maha raputada. See läks ka õnneks. Pärast seda võitu olid Leningradi mehed nii löödud, et küsisid meilt, millal me sporditegemise lõpetada kavatseme. Neil

Orienteeruja intervjuu

olevat alles siis mõtet tegelema hakata, enne ei võitvat niikuinii...

Kas Sinu karjääri mõjutasid kuidagi ka vigastused?

Kahjuks küll. Saatuslikeim neist oli jala väänamine 1977. aastal sotsialismimaade karikavõistlustel. Hoolimata sellest, et olin 1976.aastal võitnud NL MV individuaalselt ja ka NL edetabeli, ei arvatud mind koondise põhikoosseisu sots.maade karikale. Seetõttu ei olnud ma teinud piisavalt kiirustreeninguid võistluskiirusega ja ma polnud hoopiski võistlusteks valmis, kui mind viimasel hetkel varumehena koondisse kutsuti. Tegin individuaalvõistlusel oma parima, kuid väänasin kuuenda koha toonud jooksus jala. Tegin vea, kui otsustasin vigastuse kiuste osaleda ka teatejooksus, mis põhjustas häda suurenemise. See jalavigastus kummitas mind karjääri lõpuni. Vajasin hiljem pidevat teipimist ja pidin selle jala suhtes eriti tähelepanelik olema. Loobusin seetõttu Eesti meeskonnas NL MV-l osalemast. Eesti meeskond jäi teiseks. See viga korvati küll kuhjaga aasta hiljem, nagu eespool juba jutuks oli.

Millised faktorid tingisid n.ö. suurest spordist loobumise? Kas see otsus sündis üleöö või oli selleni jõudmine pikk protsess?

Üheks faktoriks olid kindlasti vigastused, kuid see ei olnud kõige tähtsam. Minu viimaseks tipptasemel harjutamise aastaks jäi 1982. Sel aastal juhtus keset hooaega selline lugu, et tuntud orienteerumismisjonär Per-Olof Bengtsson oli taas Eestis käimas ja tema grupis olid teiste seas sellised maailmanimed nagu Øryvind Thon Norrast ning vennad Nåbod ja Kjell Lauri Rootsist. Harku metsas oli neljapäevak. Läksin metsa, et vaadata, kuidas mehed jooksevad. Nad olid aga startinud kõik samal minutil ja seda rongi nähes läksin hasarti ja liitusin seltskonnaga. Kuna aga jalg oli teipimata, ei pidanud ta vastu. Nüüd oli keset hooaega vaja jalg terveks ravida ja uuesti tuhast tõusta. Ees ootasid ju NL meistrivõistlused ja meistritiitel vajas kaitsmist. Eesti MV-l Kükal pidin kõigile tõestama, et olen selleks valmis. Mäletan, et individuaalpäeval püüdsin rajal ennast Tiit Tatterist lahti rebida ja tegin kiirustades suure vea. Tagajärjeks koht alles esikuuiku lõpus. Hakkas juba kuulduma juttu, et Eestis on piisavalt teisigi mehi, kes on väärt NL meistrikulda vastu võtma. Mina aga arvasin siiski, et see ei pruugi ilma minuta õnnestuda. Viimane šanss ennast tõestada oli teatejooks, kus viimases vahetuses läks Tiit Taliga esikohaheitluseks. Siin tundsin ennast juba omas elemendis ja mul õnnestus ootamatu lahkuminekuga raja lõpuosas konkurenti üllatada. See võit avas mulle siiski tee NL MV-le.

Teatevõistluse kulgemisest NL MV-l ma eriti midagi ei mäleta, sest magasin ja keskendusin bussis enne oma etteastet. Psühholoogiline pinge oli taas väga kõrgele kruvitud, kuid sellelgi korral õnnestus see pinge enda kasuks maandada.

Tolle hooaja lõpus käisin veel sotsmaade karikal, jooksuvormis tundsin olevat, kuid kaart ei sobinud absoluutselt. Olin NL meestest viimane ja teadet jooksma mind ei pandud. Võidu võttis esindusmeeskond.

Karikas sai aga täis nädal hiljem Sumõs ametiühingute MV-l, kus paljud võistlejad said viletsate toitlustus- ja majutamistingimuste tagajärjel kõhugripi. Teisel võistluspäeval sain eelmise päeva võitja nelja minutiga kätte. Pidanuksin minema hasarti, sest mul oli selge šanss kogu võistlus võita, kuid tundsin hoopis motivatsiooni puudumist. Peas tekkis nagu mingi lühis – küsisin endalt, mille nimel ma kõike seda teen? Midagi paremat peale suurel Nõukogudemaal reisimisel vintsutada saamise niikuinii loota ei olnud. Siis tundsingi, et aeg sai täis. Vaim oli väsinud. See oli sporditegemisse professionaalse suhtumise lõpp.

Tundsin motivatsiooni nõrkust veel näiteks aasta hiljem, 1983. aastal Eesti meistrivõistlustel teates, kus olin viimasel etapil rajal koos Leho Haldnaga ja tundsin, et ma ei ole vaimselt valmis temaga kuldmedali pärast rinda pistma. Kuld läkski tõusvale tähele.

Samal ajal oli aga füüsis endiselt tugev – 1983. aasta Tartu maratonil tegin tulemuse, mida keegi vaevalt julgeb järgi teha – puusuuskadega 86. koht!

Oled olnud edukas ka talvel. Kui tõsiselt sellega tegelesid?

Tegelesin talvel alati suusaorienteerumisega, kuni 1974. aastani isegi väga tõsiselt, 1973. aasta NL MV-l Minskis võitsin näiteks pronksid nii individuaalselt kui ka teatemärkeorienteerumises. Siis (1974.a.) ütles NL koondise treener Krohhin aga, et nüüd teeme eraldi suve- ja talvekoondise. Mina ja Arvo Kivikas võtsimegi seda juttu tõsiselt ja loobusime talvel koondisse pääsu üritamast, mida muide, ei teinud aga enamus teisi.

Mulle sobis rohkem praeguseks väljasurnud märkeorienteerumine. Mäletan, et 1977. aasta talvel ei kaotanud ma märkes terve hooaja vältel ühelegi eestlasele. Suundsuusatamises olid eespool kõvemad sõidumehed.

Märketeates tulin "Jõu" meeskonna koosesisus ka talvel NL meistriks. Meeskonnas olid 1974. aastal Permis peale minu Toivo Saue ja Kolla Järveoja. See oli väga kõva sõna just seetõttu, et Eestis sel talvel lund õieti polnudki...

Kord juhtus Rõuges ühel märketeateorienteerumisvõistlusel selline lugu, et tulime koos Jairi Salumäega üheaegselt pingsas heitluses metsast ja nüüd tuli kaardile torgata mitme läbitud punkti asukohad. Olin endas väga kindel ja torkasin need kõik 20 sekundiga veatult, Jairi ütles pärast, et tal läksid ehmatusega needki punktid meelest, mis tal enne kindlalt peas olid. Tagajärjeks olid muidugi rohked trahviringid...

Kas olid omaette harjutaja ja kuidas kombineerisid treeninguid tööga?

Loomulikult tuli suurem osa ajast omaette harjutada. Õnneks olin oma töökohtadel Kirovinimelises kalurikolhoosis ja hiljem EPT-s saanud võimaluse oma tööaegu paindlikult planeerida ning mulle lubati lisaks vabu päevi spordiga tegelemiseks. Kasutasin seda tihti just kaardi joonistamiseks ja tehnikatreeninguteks. Igat sorti jooksutreeninguid oli võimalik läbi viia Tallinnas ja selle lähiümbruses, kuid kaarditreeninguga oli nii, et 100 km raadiuses kodust ei olnud ühtegi korralikku kaarti, kus ei oleks tüütuseni palju jooksnud või siis oli see kaart minu enda joonistatud.

Moe- ja stiilinäide 1972. aastast. Uhke pluus valmis abikaasa kätetööna.

Foto: Johannes Tasa erakogust

Kuidas käisid kaarti joonistamas?

See oli alati ettevõtmine terveks päevaks, pimedast pimedani. Raskematel juhtudel tuli kõigepealt rongi või bussiga tükk maad maha sõita, siis kuni 10 km maastikule vantsida, pimedani joonistada ja sama teekond uuesti jalge alla võtta. Ja nii päevast päeva.

Sinu joonistatud kaardid?

Tuntumatest võiks mainida Mägede Küla, Rõõsat, Otepää-Tõigamäge ja Neeruti-Vasemäed.

Millised olid kokkupuuted maailma orienteerumisparemikuga ja milliseks hindaksid oma šansse nende vastu?

Kokkupuuted maailma paremikuga jäid väga harvadeks. Kuid mäletan kuidas 1981. aastal Saksamaal Ostsee Lauf'il, kus individuaalselt olin kuues, jooksin teate lõppu koos skandinaavlastega. Rootslase Åke Jönssoniga eesotsas kruviti algusest peale üles nii kõva tempo, et kui lõpus tuli veel üks käik sisse lükata, ei olnud mul seda kuskilt võtta. Selle võistluse võitsid soomlased (ankrumees Heikki Pusa oli eest ära). See oli küll muljetavaldav kogemus. Hiljem kuulsin, et Åke Jönsson oli saanud kõrgeid kohti Rootsi murdmaajooksu võistlustel.

80-ndate aastate alguses oli mul mõningaid kokkupuutumisi Norra ja Rootsi koondise võistlejatega seoses P.O.Bengtssoni reisidega ja minu osavõtuga *Nation Cupi* võistlusest Ungaris. Nad elasid Eesti orienteerujatele tugevalt kaasa kuna tundsid hästi ajalugu. MM-võistlustelt Austraalias sain kaardi, millele olid alla kirjutanud Øryvind Thon, Kjell Lauri, Jörgen Mårtensson, Morten Berglia, Olle Nåbo ja Åke Jönsson.

Üldiselt arvan, et minu ettevalmistusega pidanuks nn. neutraalsetel maastikel nagu näiteks Taanis küll suutma igaühele konkurentsi pakkuda. Kaljumaastikel orienteerumine on hoopis teine küsimus. Seal harjutamist meile praktiliselt ei võimaldatud.

Enamasti piirdusid meie kontaktid lääne orienteerujatega siiski harvade teadetega maailmameistri-võistlustelt või muudelt suurvõistlustelt.

1972. aasta Tšehhi MM-i plakat oli mulle mõnda aega abistavaks stiimuliks trenniminekul. See oli nimelt selliselt kapiuksele kinnitatud, et ärgates seda kohe nägin ja siis ei olnudki muud kui ketsid jalga ja punuma...

Veidi infot praegustele ambitsioonikatele harjutajatele – kui palju ja kui tihti harjutasid?

Alates umbes 1974. aastast oli aasta kogukilometraaž 5000 km ringis. Nädalanormiks oli 10 treeningkorda. Sõltuvalt elukohast ja töögraafikust sai trennis käidud erinevatel kellaaegadel. Oli näiteks aegu, kui esimesse trenni tuli minna juba kella viie ajal hommikul. Hommikune trenn oli tavaliselt 12-15 km pikkune jooks. Selle järel oli õhtul võimalik üsna lühikese soojenduse järel mõni kiirem lõigutrenn ette võtta.

Kuidas suhtud öisesse orienteerumisse?

Mõnus ala! Olin esimene halogeenlambiga jooksja Eestis. 20-watise pirniga lambi, mis on praegugi alles ja töökorras, kinkis mulle Kjell Lauri. Võitsin sellega Eesti meistritiitli 1980. aastal Läsnal. Siis rääkisid teised, et Juku tuleb oma halogeeniga nagu tsikliga vastu. Olin sama lambiga võidule lähedal veel ka 1987. aastal Kurtnas, kuid väike viga raja lõpuosas tingis selle, et aku sai veidi enne lõppu tühjaks ja pimedas finišisse jõudmine röövis kullašansi.

Eesti pika raja (varasema nimega orienteerumismaratoni) meistrivõistluste ajalukku oled Sa läinud kiireima kilomeetriajaga. 1973. aastal Kuusalus kulutasid 25,1 km rajale 1:54.57, mis teeb kiiruseks vaid 4,36 minutit kilomeetrile. Mida mäletad sellest kihutamisest?

Kuusalu maastik on praktiliselt tasane ja ka metsa läbitavus on valdavalt väga hea. Ega seal siis muud teha olnudki kui kogu aeg gaas põhjas kihutada. Mäletan aga, et raja lõpus kiskus jalg krampi, ehkki joostud oli maratoni kohta lühikest aega – alla kahe tunni. Kiirus avaldas oma mõju.

Vanema põlve orienteerujad teavad hästi, et Sa olid aastatel 1985-1990 Eesti NSV Ülemnõukogu saadik. See oli parlamendikoosseis, mis tegi ära suure töö Eesti iseseisvumise ettevalmistamisel, kuid peale selle oli sinu saadikukohast kuuldavasti kasu ka ENSV orienteerumisele?

Saatuse tahtel oli minu *pinginaabriks* Ülemnõukogus KGB pealik Eestis Karl Jefremovitš (alias sm Kortelainen). Kuna siis oli tihti probleeme orienteerumiskaartide joonistamiseks ja võistluste korraldamiseks loa saamisega ulatuslikes piiri- ja muidu suletud tsoonides, siis oli nii mõnigi kord võimalik vastav luba Karl Jefremovitši abiga saada. Siiski tuli ette, et mõni neljapäevak jõustruktuuride sekkumise tõttu ära jäi. Kord juhtus see näiteks Salmistus, kust relvastatud piirivalvurid meid minema ajasid.

Lemmikmaastik?

Hea läbitavusega, kuid halva nähtavusega mõhnastik. Võimalikult väheste joonorientiiridega. Suurepärast seda tüüpi maastiku nägin näiteks 1997. aasta veteranide MM-il USA-s. Kaardi täpsus on siiski määrava tähtsusega. Ei loe, kui mägi ja auk on õiges kohas kui neile pole antud õiget kuju, suunda ja vormi.

Lemmiktoit?

Olen kõigesööja, minu parimate aastate oludes oleks ka olnud raske olla toidu suhtes valiv. Siis suurt midagi valida ei olnud. Tuli süüa seda, mida saada oli. Teaduslikult tasakaalustatud, toitvat, vitamiinirikast, hästiseeditavat jne sportlasemenüüd ei olnud võimalik komplekteerida.

Kes on Su mälestustes parimad võistluskaaslased?

Eks ikka need, kellega koos suurvõite saavutatud: Arvo Kivikas, Kolla Järveoja, Jaan *Janka* Miljan, Uku Annus, Koit *Kutt* Paasma, Kalle Luuk jt.

Ja lõpetuseks – mida pakub orienteerumine sulle praegu?

Praegu on orienteerumisüritused mulle lõõgastumise kohaks. Sealt mitte ei saa stressi nagu varem, vaid sinna ma maandan oma stressi. Võistluspinge olemasolul tekib siiski ka praegu endine kihk ja hasart, kuid kuna enam ei ole mängupanused kuigi kõrged, siis valmistab see lihtsalt lõbu.

Jukul-Hillel käis Väänapostil saunas ja külas
SIXTEN SILD

PS. Enne sauna tõestas vanameister reporterile, et talvises öises kodumetsas on ta ka praegu arvestatav tegija. Ja seda kummikutega naelkummide vastu!

Kolla Järveoja:

Mida ma arvan Jukust. Kes oli Juku? Räägin minevikus, sest nüüd saame kokku harva ehk paar korda aastas mõnel võistlusel.

Olime ühe aastakäigu poisid ja mul on ääretult hea meel, et sain oma elus sellise seltskonnaga aastaid koos olla ja mehetegusid teha.

Olen välja öelnud juba varem, et kui sooviks endale teatemeeskonda koostada, siis üks liige oleks selles kindlasti *Juku*. Kui ta oma vahetuse ajal metsas oli, siis oli teada, et ega midagi halvasti ei juhtu, oli selline kindluse ja rahulolu tunne. Selle tunde põhjuseks oli kindlasti ka Juku käitumine spordivälises elus. Minule sobis hästi tema seltskond nii treeningul kui ka pidude panekul. Olime kunagi mõlemad jahimehed selle sõna õiges mõistes ja seetõttu läksid tihti meie jutud jälle metsaradadele, kus peategelasteks aga metsloomad, taksikoerad, püssirohulõhn, jahikaaslased ja muu taoline. Et Juku saavutas oma elus kõik minust veidi varem (sportlikud tulemused, hea töötasu, autoostuluba, oma maja ja ka osalemine poliitikas), oli ta nagu üks samm minust kogu aeg eespool. Seetõttu ei haakunud meie muud spordivälised jutud ja tegemised.

Arvo Kivikas:

Juku oli (on) igati sile poiss:

- käib korrektselt riides,
- tal on alati raha,
- kui lärmatakse, siis teeb ta seda teistest vaiksemalt,
- kui tal võistlustel kehvasti läheb, siis ei kuku ta hädaldama (üldiselt läheb tal võistlustel hästi).

Kokkuvõttes: orienteerujate keskmine eluiga oleks märksa kõrgem kui kõik kaaslased oleksid sellise mõnusa olekuga.

Võistlus Suusaoreinvteerumise MK etapid Soomes Vuokattis 13.- 16. 01.2000

12.-16. jaanuaril peeti Soomes Vuokattis samaaegselt Põhjamaade meistrivõistlustega suusaorienteerumises 2000. aasta maailmakarikavõistluste (MK) sarja 1. ja 2. individuaaletapp ning riikide teatevõistluste esimene osavõistlus.

Vuokattis sõidetud esimesed MK osavõistlused olid uueneva suusaorienteerumise eeskujulikud näited. Tulevikus hakatakse võistlusi järjest enam läbi viima suuremates suusakeskustes, kasutades ära olemasolevaid suusaradasid ja infrastruktuuri. Statsionaarsete radade suure osakaalu tõttu kasvab soorituse kiirus. MK I etapp 13.01. - pikk rada, 22,4 km ühisstardist, võitja aeg 1h 10min, tõusude summa 510 meetrit. MK II etapp 15.01 - lühirada, 9,4 km, tõusude summa 205m, kõrguste vahe 180m s.t. laskumist 385m. Start oli Vuokatti suusahüppetorni jalamilt. Täpne kaardilugemine tihedas radaderägastikus allamäge, suurelt kiiruselt pluss üks pikk teevalikuetapp. Korduvatest kukkumistest ei pääsenud keegi. MK teade 16.01. - Eesti esindus: Margus-Eero-Ander. Võistlus toimus Vuokatti suusakeskuses. Tihe radadevõrk nõudis hoolikat kaardilugemist teatevõistluslikult kiiruselt tihedas lumesajus.

Elasime majakeses suusastaadioni kõrval. Süüa saime rootsi lauas kolm korda päevas. Võistlused olid hästi korraldatud. Rootslased ja norrakad loobusid juunioride kaasavõtmisest võistlustele peale seda, kui olid hinnakirjaga tutvunud.

MK I etapp: Tavarada 22,5 km; 35 KP; 590m:

Ander: Millal kord saabub aeg kui ma saan esimesest reast startida!? Pole hullu, olen stardis alati hästi hakkama saanud ja sain ka nüüd, kohe liidrite sekka! Tegijad liiguvad üllatavalt aeglaselt, see lisab enesekindlust ning lubab piisava põhjalikkusega ka kaarti lugeda. Hoolimata lihtsast etapist hakkab juhtgrupp lagunema juba teisel etapil, siin tuleb sisse ka minu esimene teevaliku viga (10 sek). Kartuses kitsa laskumise ees teen teise teevalikuvea suundudes viiendasse punkti (10 sek). Ringi lõpp mõjub aga üllatavalt positiivselt, pole ühtegi tõusu, kus keegi selg ees lähemale ei tule. Liigsest kiirustamises tuleb kaheksandaga sisse veel korraga teevaliku ja ka lugemisviga (30 sek). Olen ringi lõppedes liidritest maas minuti ringis ja koht esikümne piirimail - polegi väga kehvasti!

Teine ring algab üllatavalt üksildaselt, vähemalt ettepoole vaadates. Tuleb aga hoogu juurde panna ja kedagi eespool olijatest kätte saada! Kogu teine ring sujub hästi, aga kuidas need soomlased julgevad nii kiirest mäest alla sõita! Ringi lõppedes endiselt esikümne piirimail ja pikk rivi võistlejaid nii ees kui taga, tuleb valmis olla karmiks trügimiseks viimasel ringil, sest tundub, et see on kõigil ühine. Kaotus liidrile 1.15.

Kolmanda ringi esimesed kolm punkti on nagu laste rajal ja kõik on veel rahulikult, keegi ei trügi, või on tempo lihtsalt nii kõrge, et tagantpoolt tulijad ei jõua mööda sõita. Neljas etapp on aga keerulisem ning nagu pärast finiðit selgub, õnnestub tänu sellele tõusta kolmanda koha konkurentsi. Tempo järjest tõuseb, aga endale üllatuseks on enesetunne endiselt väga hea. Ringi seitsmendast punktist väljudes võistluse järsemail tõusul tuleb siiski sisse väike vahe grupi ees rabavate venelastega (Kortšagin, Kormštšikov ja Gruzdev) ning norrakaga (Kolstad) ja lisaks jälle üks väike teevaliku viga (10 sek). Õnneks keegi tagantpoolt siiski mööda ei saa ja kaks punkti hiljem olen venelastest tänu õnnestunud valikule juba ees. Grupi eesotsas kihutab veel ka noor soomlane Teemu Köngas, kes oma koduradadel liigub väga kindlalt. Köngas haarabki juhtohjad enda kätte ja jõuab üheteistkümnendasse punkti esimesena, mis annab talle järgmiseks etapiks viiesekundilise edumaa, sest punkti laekutakse rist rajaga otselõikest ja nii tekib punkti paras suuskade sasipundar, mille käigus õnnestub Kolstadil minu abiga murda oma suusakepp (tegemist oli siiski sportliku õnnetusega ja õnneks sai ta kohe ka uue kepi). Köngas paraja edumaaga ees, siis mina, Kortšagin, Kormštšikov ja tema kannul soomlane Varis ning seejärel kogu ülejäänud seltskond, - nii suundutakse kaheteistkümnenda punkti poole. Viimased kaks kilomeetrit on sisuliselt ainult suusatamine ning hästi libisevad suusad tulevad siin kasuks. Köngas tuleb järjest lähemale, aga päris järgi enne eelviimast punkti talle ei jõua, erinevalt kahest viimatimainitud venelasest ja Varisest, kes juba kaheteistkümnendas punktis on talle kannule jõudnud. Eelviimane punkt komposteeritud ja täis hooga lõpu poole. Köngas liigub natuke aeglasemalt, järelikult tuleb temast võimalikult kähku mööda saada, aga ta ei taha lasta. Millegi pärast meeldib talle just sealpool sõita kust mina mööduda tahan. Viimasele punktile lähenedes on hoog päris suur ning noor soomlane tuhiseb "Emitit" püüdes meetri jagu punkti alt läbi ning finišisirgel võin ennast rahulikult tunda. Finišeerin kuuendana. Pärast finišijoone ületamist on mahti ka pikemalt seljataha vaadata ning üllatuda pikast lõpu poole tormavast võistlejate rivist, mida võistluse käigus tähele ei osanud panna. Nii tihedat lõpuprotokolli pole ilmselt olnudki - minut neljakümne viie sekundi sees esimesed 18 meest. Lõplikuks tulemuseks kujuneb siiski viies koht, sest Varis on rajal ühe punkti vahele jätnud. Lõplik kaotus võitjale kõigest 47 sekundit. Peaks vist rõõmu tundma, aga millegipärast on tunne, et midagi jäi siiski tegemata ja see ei lase rahul olla!

Margus: Kuna treenitud oli kõvasti, siis läksin igal juhul tulemust tegema. Kuigi juba stardisirgel tundsin, et täna pole just kõige parem päev, läksin välja ikka maksimumi peale. Ainult et tempo oli liiga kiire - nii leidsingi üles vale teeotsa, mille tagajärjel olin juba esimeses KP-s liidritest maas üle kahe minuti. No huh-huh, oh seda lollust küll, nüüd ei olnud muud kui vaja ilget tuld anda. Kuna võistlus oli ühisstardist, siis 46. positsioon tasapisi paranes ja üksikuid mehi tuli ikka selg ees vastu. Kuni kolmanda ja ühtlasi viimase ringi keskpaigani sujus kõik enam-vähem, sain isegi vahepeal paari minutiga eest ära olnud Vallo kätte, kuid siis oli vaja mul ikka veel viga teha, nii et tuli venda uuesti püüdma hakata. Finiš kujunes eriti pingeliseks, veel lõpusirgel jõudsin talle kõrvale, kuid rohkemaks jõudu ei jätkunud, varem oli liiga palju käest ära antud - vastu tuli võtta napp kaotus. Tasuks 32. koht. Ootused olid muidugi palju kõrgemad, kuid käärid orienteerumisoskuste ja suusavormi vahel on veel liiga suured, mida näitasid ka etapiajad kõikudes parima ja 46. vahel.

Vallo: Võistluspäeva hommikul valitses tavapäraselt ärev olukord - mis kül täna toimuma hakkab? Mõnevõrra rahunesin peale seda kui selgus, et suusatestimisel oli parim paar minu "Visud", mis panid pika puuga ära ka mõnevõrra kuulsamatele suusafirma suuskadele.

Start oli oodatust isegi mõnevõrra rahulikum. Kuna ma startisin võistlejate rivi lõpust, jäi mul rohkem aega teevaliku valimiseks. Stardis jagunes võistlejaterivi kahte gruppi, mis läksid erinevatesse hajutuspunktidesse. Minu grupp läks kohe esimese punktiga veale. Sain aru kül, et minnakse viga tegema, kuid sellegipoolest ei julgenud ma oma teed minna ning selliseid kõhklus- ja kahtlusmomente tekkis raja jooksul mul veelgi. Esimese ringi läbisin rahuldavalt - terve ring oli liidergrupp vaateväljas. Teine ring läks enda arust kõige paremini, kuid ikkagi tekkis millegipärast vahe liidritega just sellel ringil - võibolla kulutasin kaardilugemisele liialt palju aega, sest tempos ma küll sellel ringil veel enda teada alla ei andnud. Enamus ringist sõitsin koos norraka ja venelasega ning esimest korda elus tundsin, et ma jõuan koos nendega sõita. Kolmas ring oli minu jaoks kõige raskem aga tänu väga headele suuskadele suutsin oma kohta hoida. Ringi keskel tegin ühe suure teevaliku vea ning Margus jõudis mulle järele. Kohe püüdis ta mul eest ära sõita, aga see tal ei õnnestunud. Viimased kaks punkti olid põhiliselt mäest alla ning tänu headele suuskadele jõudsin Margusele uuesti järgi ning enne viimast punkti isegi mööda minna. Lõpusirgel käis meie vahel tuline heitlus, kuid mul õnnestus võitjaks jääda. Lõpptulemuseks jäi 31. koht ning elu esimesed MK punktid (5p). Võistlusest jäid kripeldama mõned teevaliku vead, ilma milleta oleks raisanud tunduvalt vähem energiat ja oleks võinud olla mõni koht eespool. Miinuspoolele jäi ka liialt suur kaotus Eerole. Muidu oli võistlus ilus ja huvitav - nõudis kiiret suusatamist ja kaardi lugemist.

Eero: Alustasin väga rahulikult, lugesin kaarti, liikusin "kindla peale". Esimese ringi lõpuks olin pudenenud kolmanda kümne algusesse, teevaliku vigu kogunes 2x30 sekundit. Vahe liidritega 3 minutit, sõitsin pikemat hajutust.Sisuliselt sama raja teistkordsel läbimisel tõstsin tempot. Suurelt kiiruseltkaarti lugedes ei suutnud jällegi vältida kahte liigselt suusatatud 30 sekundit.Teise ringi lõpuks oli vahe esimestega juba 5 minutit, koht ligikaudselt säilinud.Viimase, ühise tiiru alustuseks möödusin kolmest konkurendist lühikese teevaliku etapiga. Võistluse pikima punktivahe läbimiseks tegin kaks teevalikut, jäin teeristis korraks seisma, keerasin juba tagasigi, aga viimaks loobusin parimast teevalikust (-1min.).

Pärast selgus, et keegi ei sõitnud seda etappi optimaalselt. Raja lõpuni proovisin erinevaid variante, et kohta parandada, kuid pikad sõiduetapid nurjasid mu püüdlused. Need viis kohta, mis vahetult enne mind ära vormistati, jäid natuke hinge peale.

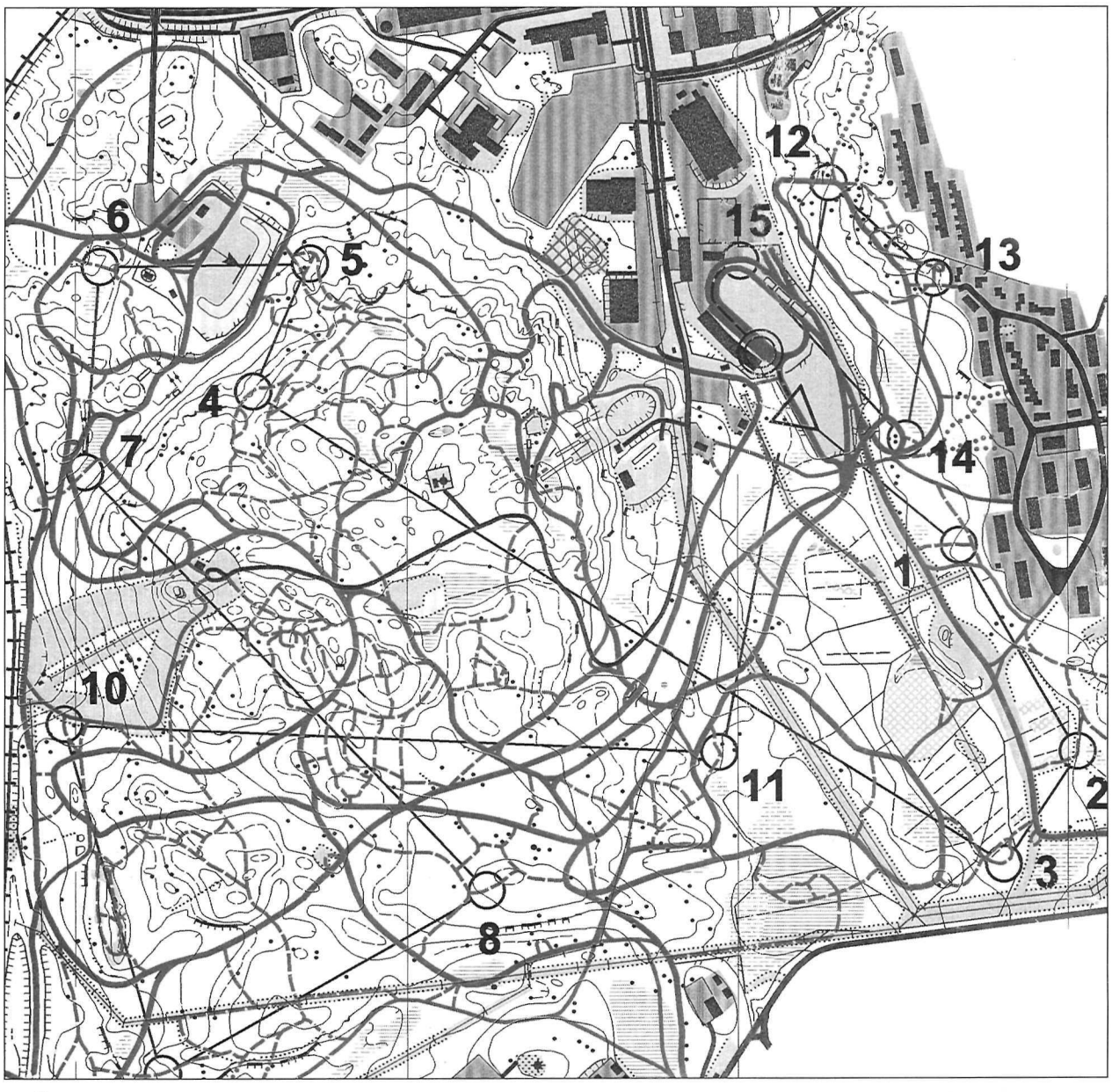

H21 Ühe-mehe-teate (tavaraja) viimane ring (Eero Kivikas) Kaart 1:10000, H: 5 m *Avaldatud Kajaanin Suunnistajat'e loal*

Võistlus

Tarmo: Loosi tahtel sain parima stardikoha, mis aga osutus väga pehmeks, seega jäin kohe stardis startijaterivi lõppu. Rada oli ka minul kolmeringiline, viimane ring aga oli MK-l osalejatest veidi lühem, läbisin ringid rahulikult ja suuremate vigadeta, tulemuseks oli 7.koht, mille saavutasin Vene koondise esindaja seljatamisega lõpusirge ponnistusel.

MK 2.etapp: Lühirada 9,4 km; 15KP; 205m :

Ander: Tuleb ilmselt palju laskumisi, stardikoht on ligi kakssada meetrit finišist kõrgemal, ja mulle see ei meeldi!

Alustan rahulikult ja vaheaegadest selgub et kolm esimest punkti olen 12 - 13. Suusaradadevõrgu tiheduse tõttu tuleb väga tähelepanelikult kaarti lugeda, kuid siiski suudan neljandas punktis ühest ristist valesti keerata ning kolmekümnesekundilise kaare teha. Viga tekitab ebakindluse ning tempo langeb. Raja kaardilugemist nõudev osa läbitud, antakse ette pikk teevaliku- ja sõiduetapp. Saan aru, et kui tahan arvestatavat tulemust saada, tuleb täistempo peale panna. Etapi esimesel poolel on pikk, kitsas ja jäine laskumine, mille otsustan aja kokkuhoiu tõttu surmapõlgurlikult püstijalu läbida, kuid kahjuks õnnestub korrata eelmisel päeval treeningul selgeks õpitud täishoo pealt sooritatavat ning pea ees läbitavat saltot, mis seekord peapõrutusele lisab veel ka murtud suusakepi. Õnneks on laskumise all üks vaatemängu otsiv soomlasest härrasmees, kellelt töökorras võistlusvahendi laenan. Eelmainitud aps tõmbab kriipsu peale isegi rahuldavale tulemusele, sest juba kukkumine iseenesest võttis aega viiekümne sekundi ringis. Finišini pingutan uimase peaga nii mis jõuan, aga midagi pole teha, tuleb jälle tõdeda, et tippuronimine on raske.

Margus: Oli uus päev ja eelmisest võistlusest omad järeldused tehtud. Olin otsustanud, et raja alguses võtan rahulikult ja kulutan pigem mõned sekundid rohkem kaardivaatamisele, ning alles siis, kui olen sisse elanud, tõstan tempot. Esimene osa distantsist nõudiski väga tihedat tööd kaardiga, millega ma sain enda kohta hästi hakkkama, siis aga püüdsin raskel tõusul kahe minutit enne mind startinud soomlase kinni ja mõtlesin, et nüüd on vaja laksima hakata. Varsti leidsin end hoopis valest kohast, kõva laksimise tulemus oli see, et olin teinud kahe ja poole minutilise vea. Oi-oi-oi, sellest oli küll kahju, sest selle etapiga kukkusin üldjärjestuses hoobilt 7 kohta. Edasi oli vaja asja parandada, kuid nagu hiljem selgus, sutsu väiksema kiirusega, kui mina seda tegin, sest rabistamisega kadus veel väärtuslikku aega siia-sinna. Tulemus - 31. koht, mida samuti ei saa lugeda kordaläinuks.

Huvitav fakt on see, et ka sel päeval olime jälle kolmekesi (mina, Vallo ja Eero) üksteise järel lõpuprotokolli keskel nagu tavarajalgi, ainult veidi teises järjestuses. Peale kahte etappi on meil kõigil võrdselt 9 punkti.

Kuigi see hooaeg olen saanud korralikult ja kõvasti trenni teha, ei ole veel näha suurt edasiminekut tulemuste poolepealt. Võrreldes eelmise (minu esimese) MK hooajaga, on kohad küll paranenud, kuid ise loodan sellelt aastalt enamat. Kuna olen 11 eelnevat aastat pühendanud täielikult kahevõistlusele, ning alles viimasel kahel hooajal tõsisemalt tegelenud suusaorienteerumisega, on selge, et suusatamine on mul tugevam külg kui kaardilugemine ja võtab aega, enne kui suudan mõlemad pooled tasakaalu viia.

Vallo: Stardis oli tunne väga mõnus ning esimesed punktid tulid samuti libedalt. Esimestes punktides hoidsin 17.-18. kohta. Edasi toimus pidev langus. Oli palju ebakindlust teevaliku tegemisel mistõttu tekkisid mõned seisakud teeristidel ning mäest laskumise tehnika ning julgus jättis soovida, mistõttu tekkisid mõned kukkumised laskumistel, millega kaotasin kõvasti aega. Meeldis see, et suutsin lõpuni pingutada, mitte ei andnud rasketel momentidel alla. Nördimust tekitas kuuesekundiline allajäämine Margusele. Lõpptulemuseks jäi 32. koht, mis vastab arvatavasti ka minu praegustele võimetele. Hea õnne korral oleks võinud mõned kohad kõrgemal olla.

Eero: Tihedas radade rägastikus läksin lühimat teevalikut tegema. Optimaalseks osutusid mõõdukad ringid, mis võimaldasid arendada suuremat kiirust.Viga nagu eriti ei teinudki. Lihtsalt see seiklus jäise järsu nõlva peal tuleb ilma liigselt imetlemata kiiresti läbida.

Tarmo: Seekord nii libedalt ei läinud: tegin kokku neli minutit viga, ka suusasõidukiirus ei olnud parim, soovida jättis ka laskumisosavus kitsastes jäiseks sahatatud rennides, ka kukkumisi ei suutnud sarnaselt teistega vältida. Tulemuseks oli 11.koht.

Teade 3x7,8 km; 16 KP; 190m

Ander: Eelnevate päevade kukkumised on oma jälje jätnud, kuid õrn peavalu lubab siiski võistelda ja tahtmine head tulemust näidata on olemas.

Sõidan viimast vahetust. Metsa saan kümnendana. Vahetult minu ees läheb õveitslane, kelle jätan seljataha juba enne teist punkti. Järgnevate eesolijatega on aga vahe juba pikk. Jälle on ette antud tihe teedevõrk, aga seekord õnneks tasasemal maal kui eelmisel päeval. Segab ainult tihe lumesadu. Raja esimesed 2/3 kuni vaatepunktini sujuvad edukalt (liidritega samas tempos, olen mööda dunud ka äraeksinud itaallasest). Viimane kolmandik on küll lihtsam, aga just siin jõuab järgi vaatepunktis minuti jagu maas olnud Venemaa esindusvõistkonna ankrumees, kuna rajale on sätitud jälle üks kitsas ja jäine laskumine. Oma tervise huvides toetan juba laskumise algul käed maha. Selline trikk maksab aga meeskonnale koha esikaheksas, sest venelane jõuab järgi. Kuni lõpuni olen tal kannul, aga minu oskamatus käsitleda "Emitit" lasevad tal kahes viimases punktis paari sekundi võrra kiirem olla ning olemegi jälle üheksandad.

Margus: Kuna lühirajal võitsin Vallot 5 sekundiga ja tavarajal kaotasin talle vaid sekundiga, siis valiti teatevõistkonda mind. Startisime järjestuses: mina, Eero, Ander. Teade toimus tuttavatel suusaradadel, olin siin aastatel 1994-97 viiel kahevõistlejate MK B-sarja etapil võistelnud.

Kuna esimest vahetust sõitsid peaaegu kõigi koondiste liidrid, oli selge, et stardist peab saama hästi (vähemalt kolme hulgas) minema, et pärast mitte karpi jääda. See ka õnnestus, nii et sain rongi peale ja edasi oli vaja ainult räigelt sõita. Kuigi hajutus harutas pundi enne pressipunkti laiali, olid vahed väikesed. Seetõttu oli ka üllatus suur, kui MK liider Raino Pesu ja Soome esindusvõistkond alles vaatepunktis 2 km enne lõppu meist mööda sai. Tõsi küll, finiidis oli vahe juba 15 sekundit, ent venelastega seevastu vaid 1 sekund, ning oma esitusega jäin palju rohkem rahule kui eelnevatel päevadel. Päeva 20. ja meie võistkonna parim aeg jätsid võistlusest ka midagi positiivset meelde.

Teates olime lõpuks 9. ja riikidest 5. Et skandinaavlaste ja venelaste vastu saada, peab meil kõik 100% õnnestuma. Aga hea meel on ka selle üle, et teistele riikidele suutsime siiski ära teha ja seda ilma vanameister Rauli abita, kellele me aga loodame MM-teates.

Eero: Kolme ristiga rada! Läksin läbima oma raja kontrollpunkte. Lihtne on jätta vahele väikesi rajalõike, mida on härma hingatud ja tatiseks nuusatud kaardilt raske märgata (on juhtunud). Seekord siiski lugesid kohtunikud EMIT-i lipakult kokku sobiva arvu auke.

Suured tänud toetajatele (nii moraalselt kui materiaalselt). Eriti suur tänu härra Mati Ojandule, kes viitsib meiesugustega jännata.

Vallo: Sõitsin esimest vahetust teises võistkonnas koos Tarmoga. Eriti hästi ei läinud. Võistluse rikkusid jaapanlased. Stardis pidin startima tunduvalt aeglasema jaapanlase tagant ning peale esimest punkti sadas võsast otse minu ette veel üks jaapanlane ning loomulikult lendasime me mõlemad koos võssa. Selleks ajaks kui ma end paksust lumest välja suudsin ukerdada, oli rong juba läinud ning üksi seda ei olnud enam võimalik püüda. Ainsaks konkurendiks jäi kahekordne maailmameister Viktor Kortõagin, kes oli peale starti kepi murdnud. Temagi püüdis gruppi uuesti kinni saada, aga rabistades tekkisid tal vead ning seetõttu õnnestus mul teda võita.

Lõpetuseks ütleks niipalju, et orienteerumine muutub üha kiiremaks ning tippu jõudmiseks peab üha rohkem rõhku panema kõrgel tempol kaardilugemisele, et ei tekiks mõtetuid seisakuid teeristidel.

Tarmo: Teadet sõitsin Valloga, kes suusatas avavahetust, seega jäi minule läbida teise vahetuse rada. Ka see sooritus sai tehtud mõningate väiksemate lisakaarekestega, suusatada enam millegipärast eriti ei jõudnud, kuid vaatamata sellele sai kohta mõne koha võrra parandatud, kasu sellest muidugi vähe, sest meil puudus kolmanda vahetuse sõitja.

Aga võistlus ise oli tore.

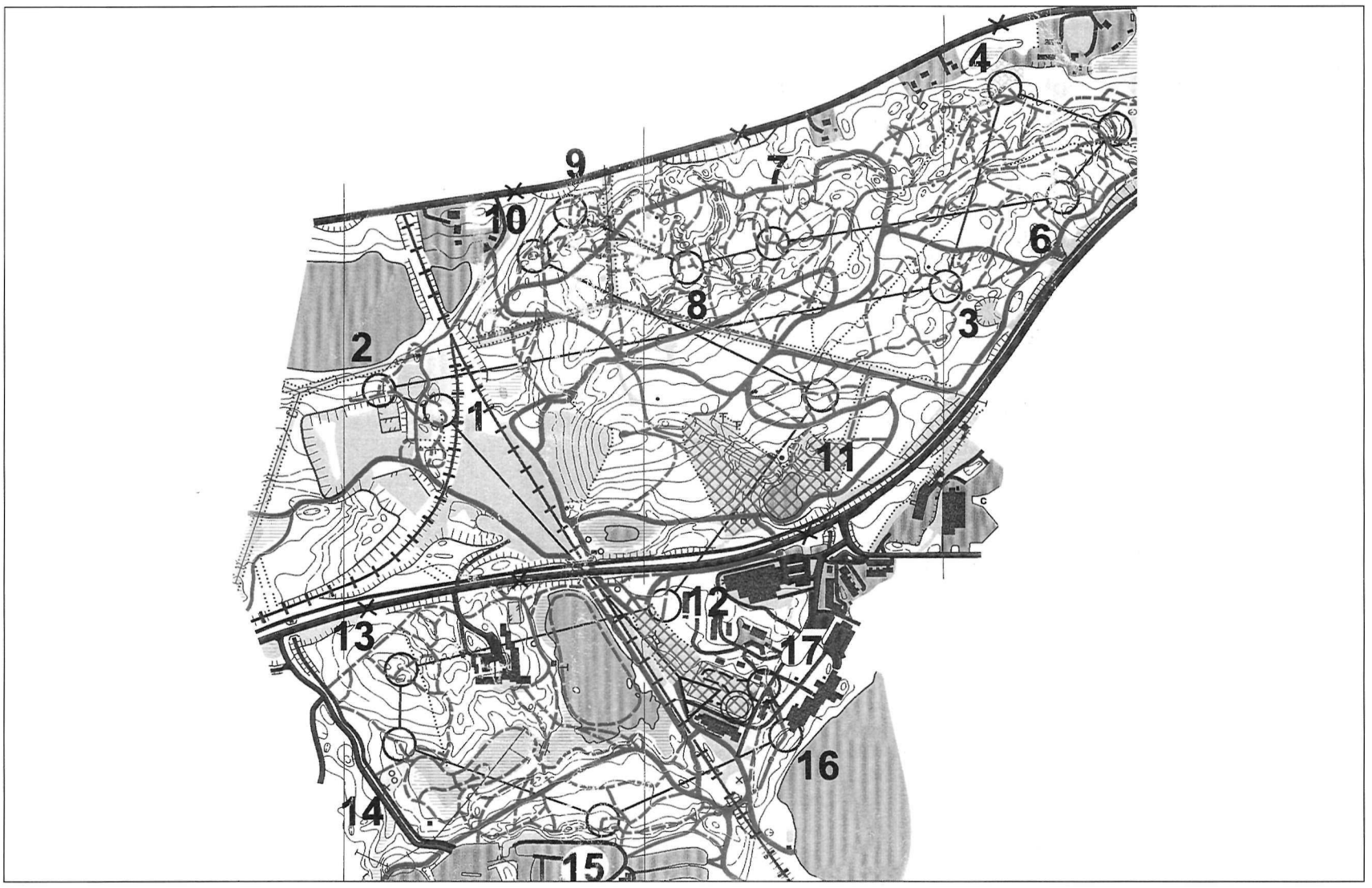

H21 Teaterada (Eero Kivikas) *Kaardid on avaldatud KAJAANIN SUUNNISTAJAT'e loal.*

Nelikümmend aastat...

Esimesed Eesti meistrivõistlused suusaorienteerumises

Jälle nelikümmend aastat tagasi — 14. veebruaril 1960 peeti Elvas esimene talvine EMV.

Enne meistrivõistlusi avaldas o-spordi komitee esimees ja tolleaegne juhtiv ideoloog, juba sõja-eelseil aastail o-jooksus ise võistelnud Aleks Kaskneem Eesti o-spordi olukorda tutvustava artikli Spordilehes, kirjutades muuhulgas: *Orienteerumisjooks kui spordiala astub meil vabariigis küll alles esimesi, kuid siiski juba küllaltki pikki ning toekaid samme. Möödunud sügisel, kuu aega enne esimesi Eesti NSV meistrivõistlusi orienteerumisjooksus loodi selle ala entusiastidest ja asjatundjatest vastav komitee ja selle juurde vabariiklik kohtunike kolleegium ja treenerite nõukogu. Moodustatud organite suuremaks tööks oli võistlusmääruste väljatöötamine, mille lahendas edukalt TRÜ õppejõud E. Isop.*

Kinnitamist ootavad ka selle ala kohtunike klassifitseerimise tingimused ja juba praktikas rakendatud vastavad spordijärgu nõuded. Kuna seni pole orienteerumisjooks leidnud veel märkimist üleliidulises ühtses spordiklassifikatsioonis, kuulub ta meil kinnitamisele kui rahvuslik spordiala, mis võimaldab spordijärke fikseerida kuni I järguni.

Suur puudus valitseb kohtunikest. Ajutiselt oleme läbi ajanud seniste matkakohtunikega, kuna meil matkavõistlustel jälgiti viimasel 3—4 aastal ettenägelikult suundi, mis olid lähedased orienteerumisjooksule. Et aga uus määrustik on väga keerukas ja nõuab eriti tugevat erialast ettevalmistust, tuleb kohe pärast määrustiku paljundamist korraldada kohtunike seminarid nii suuremates keskustes kui maarajoonides. Talvistel vabariiklikel võistlustel, mis toimuvad 14. veebruaril Elvas, ajame läbi tartlastest organisaatoritega, kes on end näidanud tublist küljest juba nii mitmegi orienteerumisvõistluse korraldamisel.

Madis Aruja - Eesti esimene märkesuusatamismeister aastast 1960. Foto: A.rne Kivistik

Selle talve Eesti meistrivõistluste võistluskeskus paiknes äsjavalminud Elva koolimajas. Võistlustele oli saabunud ligi 150 orienteerumishuvilist. Võistlusmaastik asus Elva linnast põhja ning ida pool, tiirutades sealsetel lagedatel, soodes ja metsades. Kaardina kasutati vene topo-kaardi fotokoopiat mõõtkavas 1:25000. Rajameistriteks olid Juhan Kivi ja Ants Raik. Kavas oli märkesuusatamine. Tänapäeva noorema põlve orienteerujad ei mäletagi, mida kujutas endast tollal talvel ainuharrastatav märkesuusatamine! Sellepärast sellest allpool pikemalt kui harilikult tavaks.

Võistlusi analüüsisid hiljem Kehakultuuris Ants Raik ning Anto Raukas. *Seekord võisteldi eelnenuist hoopis erinevalt: paarsada meetrit pärast stardist väljumist sai osavõtja ümbruskonna kaardi, millele oli märgitud ainult kaartide jaotuspunkt ja fini(. Jätkates sõitu mööda tähistatud rada, pidi ta kaardile kandma raja ääres asuvate kontrollpunktide asukohad, kusjuures iga täismillimeetrise vea eest kaardile kandmisel kaasnes 1 minut karistusaega. Paremusjärjestuse kindlaksmääramiseks liideti distantsi läbimise ajale karistusaeg.*

Kui seni oli orienteerumisvõistluste sisuks orienteerumine maastikul kaardi järgi, siis nüüd kujunes see orienteerumiseks kaardil maastiku järgi. Siin puudus kaardile märgitud kontrollpunktide vaevarikas otsimine ja nende leidmise rõõm. Emotsionaalsuse poolest oli ta seega tunduvalt vaesem. Tähistatud suusarada viis võistleja ühest kontrollpunktist teise.

Siin tasub vahepalana ära tuua Aleks Kaskneeme ristiv vastupidise arvamuse asjast — loodus oli talle alati emotsioonide allikaks. Kuulame meiegi, kuidas ta romantikuna oskas võistlusepisoodide vahele lükkida emotsionaalseid ja väga isikupäraselt nähtud looduspilte:

Kuula, mida koges kord allakirjutanu:

Südatalv. Suusataja, number seljal ja rinnal, liugleb keppidega tugevalt tõugates alla nõlvalt kulgeval suusarajal ja peatub. Ees valendab lagendik – kinnikülmunud järv, selja taga mäel kerkib mets. Suusataja sihib kompassile, plastikaatkotis olevale kaardile ja, hetkeks hinge tõmmates, orienteerub. Ja ta näeb härmatanud metsa. Sagrisoksalised kased, rasked, lumivalget talvepalitut kandvad kuused ja kõrged mastimännid. Paremalt kerkiv talvepäike voolib oma punakullaga temapoolset mäekallast ja suusarada, põõsaalused aga sinetavad kargelt. Vaikus, vaikus, ja vaid kuskil eemal kaugel mitme metsa ja mäe taga huikab vedur teisele omasugusele ja kuskilt teisalt, veelgi kaugemalt, kostab midagi, ah jah, reibaste noorte hüüd, kes ergutavad varemstartinut finišile lähenemisel. Järsku õhkab tuult ja korraga kirendab iga puualune vastu päikest kuldkollastest sädemetest ning võistleja näkku puhutakse lumekristallide sõmerat. Suusataja haaras seda kõigi meeltega, sai jõudu sellest nii igapäevasest, kuid ometi enneolematust, viskas veel kord pilgu kaardile ja liugles jõudsate lüketega edasi.

Mis see oli? Idüll?

Jah ja ei. See oli vaid üks moment Eesti orienteerumissuusatamise meistrivõistlustelt Elvas 1960. aasta talvel. Mitu aastat tagasi, kuid meeles veel praegugi.

Kontrollpunktide asukohad (peale esimese) olid valitud selgelt äratuntavatesse kohtadesse — järvekese kaldale, orgu või selle lähedale, iseloomuliku kujuga metsaserva. Toome ka näiteid, kuhu olid paigutatud esimeste meistrivõistluste punktid. *Enne esimesse kontrollpunkti jõudmist liiguti looklevalt läbi raba, mistõttu liikumise suuna ja läbitud vahemaa hindamisel võis kergesti eksida. KP 1 asus aga kraavi ääres, mille suund erines teiste kõne alla tulevate kraavide suunast ca 20° võrra. Oleksid võistlejad nüüd määranud kindlaks kraavi asimuudi, olnuks küsimus põhiliselt lahendatud. Edasi aitas asukohta täpsustada paremalt täisnurga all ühinev kraav, millest põhja pool algas rabamännik. Et aga ei tabatud õiget kraavi, suutis vaid 6 meest ja 1 naine KP 1 kanda kaardile enamvähem õigesti.* Seetõttu kujunes esimese kontroll-punkti määramise viga naistel võrdlemisi soliidseks — keskmiselt ligi 3 sm (kolmveerand kilo-meetrit lageda soo peal), karistusajaks märgiti seega ligi pool tundi (mm = minut). Teine punkt paiknes Verevi järve põhjatipus väikese järvekese kaldal, siin oli eksimisi õige vähe.

Kolmas kontrollpunkt asus Vellavere pool keset metsa: *Seda sai kindlaks määrata iseloomuliku reljeefi ja vahetult enne kontrollpunkti läbitud sügava sälkoru abil.* Siin märkis 6 nais- ja 9 meesvõistlejat selle metsas asuva kontrollpunkt põllule, keskmine viga paar sentimeetrit (st karistusaeg paarkümmend minutit). Vapramäel metsasihil asuva neljanda kontrollpunkti määramisega raskusi polnud — enamik tabas selle õigesti, keskmine viga oli seetõttu vaid 5 mm. Vapramäelt laskumine oli tihedas kuusikus ning võrdlemisi vaevaline.

Järgmine punkt paiknes Peedu kandis, sinna tuli sõita üle Elva jõe ja raudteetruubi alt läbi. *KP 5 asukoht oli kergesti leitav suure täpsusega juhul, kui määrati kindlaks, millise raudteetruubi lähedal punkt asus. Sellega tuli toime 70 protsenti meestest. Ülejäänutest märkis suurem osa KP 5 truubi juurde, mis asub umbes 400 m Elva pool. Tulnuks tähele panna, et viimati mainitud truubi juures polnud kaardil metsa.*

Kuues punkt asus Mülkemäel ja seitsmes Pirnakul. Tsiteerime edasi: *On muidugi arusaadav, et ärevuses võib kergesti ajada segi, millise metsatuka juures just asutakse. Oli ka neid, kes ilmutasid kas topograafia täielikku mittetundmist või äärmist tähelepanematust. Nii märkis 8 naist ja 7 meest aga metsa ja põllu piiril asuva KP 7 (naistel KP 4) kas põllule või keset metsa. Mitu neist märkis tehisobjektidest kaugelasuvad kontrollpunktid maantee või raudtee vahetusse lähedusse. Osa meesvõistlejaist kaotas distantsi lõpus sedavõrd orienteerumisvõime, et märkisid KP 6 ja KP 7 ühele poole raudteed, kuigi olid vahepeal sõitnud raudteetruubi alt läbi! Niisuguste väärnähete vältimiseks tulevikus tuleb rohkem lihvida topograafilisi vilumusi, silmamõõtu, läbitud kauguste taju ja asimuudi määramise oskust.*

Nenditakse, et *orienteerujate paremikku kuulujad peavad omama head kaarditundmist kui ka mitmekülgset kehalist ettevalmistust.* Tuuakse näiteid, kus hea suusaettevalmistusega väga kiirelt raja läbinud mees jäi nigela orienteerumisoskuse tõttu koguni 49. kohale, väikseima trahviajaga (üksnes 27 minutit) naisorienteeruja Mai Varrik (praegu Piiriste) pidi leppima üheksanda kohaga tagasihoidlikuma esinemise tõttu suusatamises. Mis puutub aga suusaraja kvaliteeti, siis seda ei saa muidugimõista võrrelda tänapäevaste võimalustega. Rajameistrid olid eelnevalt üksi või kahekesi ette ajanud puude vahel tiirutava suusajälje, Vellavere kandis ja Peedu - Elva vahel kasutanud ka olemasolevaid suusaradu, jälgede hargnemiskohtadesse pannud mõned lipud ning see oli kogu ettevalmistus! Kontrollpunkti tähised rippusid silmade kõrgusel.

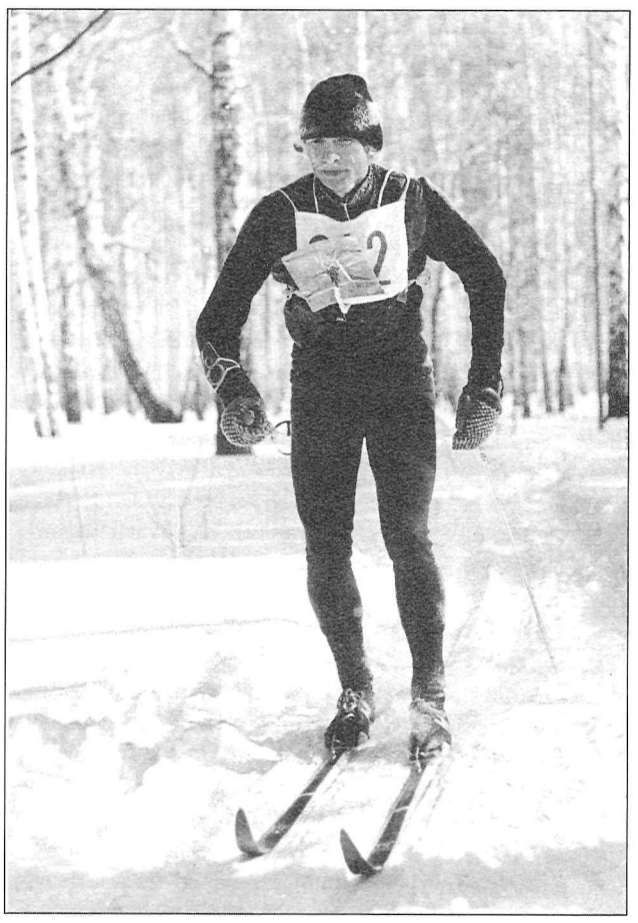

1976.a oli NL MV-tel Novosibirskis, kus külma - 25°C, märkeorienteerumisrajaks juba korralik lai suusarada. Võimsaid paaristõukeid lükkab Juku Tasa.
Foto: Johannes Tasa erakogust

Meistrimedalid kuulusid ülikooli geograafiatudengitele Madis Arujale ja Leili Rutole (praegu Saarse). Kehakultuur lisas, et *TRÜ üliõpilane Leili Ruto on momendil kahtlemata meie vabariigi orienteerumissportlane nr. 1.*

Toome väljavõtte tolleaegsest lõpuprotokollist *(vt. tabel all).*

Võistkondliku paremusjärjestuse selgitamiseks liideti kolme parema võistleja ajad. Meeskondadest tuli üllatuslikult esikohale Eesti Põllumajandusprojekti kolmik (Villem Aruniit, Jukk Raudsepp ja Eeri Aasma) koguajaga 7:47.52. Teiseks jäi TRÜ II meeskond (Madis Aruja, Mait Miljan ja Tõnu Kaare) ajaga 8:19.09, kolmandaks Eesti Projekti Tartu filiaal 8:48.56. Naiskondadest osutusid parimaks TPI naised Vaike Randloo, Silvi Väinlo ja Hella Golubev koguajaga 6:52.07. Teise koha saavutas TRÜ (Hilja Nurmik, Maire Miljan ja Leili Ruto) 7:40.05 ja kolmanda EPA naiskond (Urve Mägi, Tiiu Roos ja Aime Olesk) ajaga 7:40.35. Üldkokkuvõttes (meeskond + naiskond) platseerus esikohale peafavoriit Tartu Riikliku Ülikooli võistkond koguajaga 13:33.54, järgnesid TPI 14:58.54 ja Eesti Tööstusprojekti võistkond 15:50.58. Eraldi märgitakse veel, et ülikooli koondvõistkonna võit oli igati teenitud, sest oldi ju Ilmar Kase juhtimisel sügisest peale pidevalt treenitud.

	Puhas aeg	Karistusaeg	Üldaeg
Mehed 15 km 7 KP			
1. Madis Aruja, TRÜ II	1:40.19	35.00	2:15.19
2. Villem Aruniit, EPP II	2:09.50	06.00	2:15.50
3. Heino Mardiste, TRÜ I	2:04.11	14.00	2:18.11
4. Vello Rootsi, TPI	1:43.31	37.00	2:20.31
5. Ago Vilo, EPT	2:09.53	11.00	2:20.53
6. Tõnu Kaare, TRÜ II	1:55.44	29.00	2:24.44
Naised 7 km 4 KP			
1. Leili Ruto, TRÜ	1:18.19	48.00	2:06.19
2. Maire Jaanre, TRÜ	1:26.50	42.00	2:08.50
3. Silvi Väinlo, TPI	1:39.29	30.00	2:09.29
4. Hella Golubev, TPI	1:50.14	28.00	2:18.14
5. Milvi Kukkur, ETKVL	1:49.50	31.00	2:20.50
6. Kersti Kaldvee, TRÜ	1:29.47	52.00	2:21.47

Lugu lõpeb optimistlikus toonis: *Öeldakse, et iga algus on raske. Jääb loota, et järgmised meistrivõistlused kujunevad omandatud kogemustele tuginedes palju tulemusrikkamateks.*

Võib vaid lisada, et 1961. aasta talvised meistrivõistlused Kadrinas jäid lumepuudusel pidamata ...

14. jaanuaril 2000
VELLO VIIRSALU

Treening

Pulseeriv treening

Pulseeriv treening tähendab seda, et füüsiline treening, taastumine ja puhkus on koostöös, et saavutada head treeningefekti. Treening võib pulseerida nädalast nädalasse, päevast päeva või treeningust treeninguni. Tavaline pulseerimine on näiteks 1:3, see tähendab ühte kerget nädalat, keskmise raskusastmega nädalat ja rasket nädalat, jälle kerget nädalat ja nii edasi. Üks teine variant on 1:2, s.t. kerge ja raske nädal vaheldumisi.

Kerge nädal on vajalik taastumiseks, nii füüsiliseks kui ka vaimseks. See nädal võiks paremaks taastumiseks muuhulgas sisaldada teisi spordialasid. Kerge nädal võib koosneda aeroobsest treeningust ja üldfüüsilisest treeningust. Keskmise raskusastmega nädal võib sisaldada kiiremaid treeninguid ja anaeroobset treeningut. Raske nädal võib olla peamiselt aeroobse iseloomuga, pikad otsad ja intervalltreening, veidi anaeroobset. Toodud näites võib öelda, et need kaks nädalat on rasked, millega mõeldakse, et keskmine nädal sisaldab rasket anaeroobset treeningut ja kerget aeroobset treeningut ning raske nädal koosneb raskest aeroobsest treeningust ja kergest anaeroobsest treeningust.

Kerge ja raske nädal võivad ülesehitava treeningu perioodil välja näha näiteks nii, nagu näidatud tabelil.

	Kerge nädal		Raske nädal	
	I treening	**II treening**	**I treening**	**II treening**
E	Jooksukross, madal Intensiivsus	Aeroobika	Jooksukross, madal intensiivsus	Aeroobika
T	Pikk intervall, jooks	PUHKUS	Pikk intervall, jooks	Üldine jõutreening
K	Mägijalgratas+ujumine Mõõdukas intensiivsus	PUHKUS	Suusatamine+jooks+ ujumine, mõõdukas intens.	PUHKUS
N	Takistusriba	Üldine jõutreening	Takistusriba	Üldine jõutreening
R	PUHKUS	PUHKUS	Mägijalgratas+ujumine, madal intensiivsus	PUHKUS
L	Jooksukross, keskmine Intensiivsus	Kõhu-käte-selja-külje jõutreening	Pikk intervall, jooks	Suusatamine, mõõdukas intensiivsus
P	Suusatamine, mõõdukas Intensiivsus	PUHKUS	Suusatamine, mõõdukas intensiivsus	Pallimäng

Erinevused meeste ja naiste vahel

Naiste kehas on tunduvalt ilmsem bioloogiline kell kui meeste omas. Naise tsükkel on ligikaudu 28 päeva. Paljude spordialade naistetreenerid on hakanud rohkem mõtlema menstruatsioonitsükli tähtsusest pulseerivale treeningule. Rasked treeningukorrad, pikad aeroobsed treeningud, raske jõutreening ja anaeroobne treening planeeritakse menstruatsiooni ja ovulatsiooni vahele ning kergemad ja väiksemas mahus treeningud, aeroobsemad intervalltreeningud ja kerged anaeroobsed elemendid omakorda ovulatsiooni ja menstruatsiooni vahele. Selle teema uuringud on alles lapsekingades, kuid senised treeningute uurimused näitavad, et treeningefekti ja menstruatsioonitsükli vahel on olemas seos.

Kuula oma keha

Planeerimine on abivahend treeingu juhtimisel, kuid vorm ja hetke enesetunne on siiski nendeks otsustavateks faktoriteks, mis määravad millal ja kuidas treenida. Üks võimalus on lasta oma bioloogilisel kellal otsustada, millal keha ja vorm on raskeks treeninguks piisavalt heas tasakaalus.

Keha signaalid otsustavad - treening või puhkus

Mõnel teisel juhul on enesetunne raskevõitu ja siis võib olla meeldiv, kui saab lihtsalt välja minna ja talitada seal enesetunde järgi. Mõnikord tundub, et puhkus on vältimatu ning siis tuleb seda ka rahuliku südametunnistusega teha. Keha signaalidel peab alati olema õigus määrata treeningu sisu , mitte aga mingil paberil treenituse arengu teoreetiliste lahendustega. Kuula oma keha.

Periodiseerimine

Aasta jagamine erinevatesse treeninguperioodidesse sõltub osaliselt sellest, millises piirkonnas elatakse ja osaliselt seatud eesmärkidest. Toome siinkohal näite ühest orienteerujast, kes elab Kesk-Rootsis ja kelle eesmärgiks on olla osaline Rootsi meistrivõistluste medalite jagamisel.

A. 1. november - 15. november:
Taastumisperiood 1

Hooaeg on lõppenud ja uued võistluseesmärgid tunduvad veidi kaugel olevat. Keha ja pea vajavad kontrasti varasematele treeningunädalatele. Taastumise eesmärgiks on lasta puhata olnust ja luua uut energiat talviseks treeninguks. Keha peab oma patareid uuesti täis laadima.

Puhka ja naudi!

Sel lühikesel perioodil on hea kui treenitakse seda, mis meeldib või siis treenitakse sootuks teistsuguseid tegevusi kasutades. Treeningute maht omab väiksemat tähtsust, peaasi on, et tuntaks ennast hästi ja nauditaks elu. Tihti korraldavad klubid lõbusaid treeninguid nagu näiteks etteandejooksud, oma aja ennustamisega võistlused jne. Teised selle perioodi treeningvormid on kerged jooksukrossid, üldfüüsilised treeningud ja teised spordialad. Alustatakse lõppenud aasta analüüsimist ja uute eesmärkide seadmist, et seda kuu lõpus intensiivistada.

Analüüsi!

B. 16.november - 15.märts:
Ülesehitav periood 1

Arenda tsentraalset ja lokaalset aeroobset võimekust kasutades selliseid treeningu vorme nagu pikamaajooks, pikad intervallid, suusatamine, uisutamine, mägijalgrattasõit, ujumine. Arenda jõudu läbi üldfüüsilise treeningu, takistusriba, aeroobika ja mingis vormis vastupanujooksu. Arenda üldist liikuvust, vajaduse korral paranda spetsiifilist liikuvust.

Ehita üles!

Hoia alal kiirusetunnetust läbi lühikeste intervallide või fartleki ja "ralliorienteerumise". Hoia orienteerumistehnikat tasemel analüüsides võistlusi, tugevdades head enesetunnet metsas ja tegutsedes rajameistrina. Paranda psüühikat läbi suhtumise, eesmärgipiltide ja kontsentratsioonivõime parandamise.

C. 16. märts - 15.aprill:
Üleminekuperiood

Treeni laias laastus nagu ülesehitaval perioodilgi, kuid mõttega sooritada sujuv üleminek teisele pinnasele. Üha enam treeninguid viiakse läbi metsas ja kvantiteettreeningud asenduvad üha enam kvaliteettreeningutega.

Leia kaarditunnetus!

Orienteerumistehnika mõttes tehakse sel perioodil täismeetodi treeninguid, püütakse leida kaardi ja kompassiga töötamise tunnetust ja sujuvust. Vastupanujooksu treeningud nagu mäkkejooksud ja tempointervallid muutuvad treeningus üha reeglipärasemaks. Suusatamine ja uisutamine vähenevad.

C. 16.aprill - 31.mai:
Võistlusperiood 1

Kvantiteettreening väheneb tugevasti ja intensiivsus tõuseb, et parandada metsasjooksu tehnikat ning tõsta aeroobset ja anaeroobset lokaalset võimekust. Vähem pikki jooksukrosse, rohkem lühikesi intervalle, tempo- ja fartlekitreeningut ning vastupanujookse. Treeningud on lühikesed ja intensiivsed, alalhoidva vastupidavustreeninguga ja üldfüüsilise treeninguga.

Fookus võistlustele!

Orienteerumistehnikat treenitakse osalise meetodi treeninguna nagu näiteks punktinoppimistreening ja lühikesed rajad võistluskiirusel või üle selle, intervallorienteerumine. Otsi üles tulevaste võistlusmaastike vanad kaardid ja treeni mentaalselt orienteerumistehnikat. Osale 1-2 võistlusel igal nädalavahetusel.

Raamatust TRÄNING tõlkinud
SIXTEN SILD
(Järgneb järgmises numbris. Toim.)

Fin5-orienteerumisnädal

Tule orienteeruma Soome Fin5-orienteerumisnädalale. Seal toimuvatel World Cup-i osavõistlustel on võimalus näha ka maailma tipporienteerujaid.

Võistlusklassid: HD21E, A, AL, B, C; HD20E, A; HD18E, A; HD16E, A, B; HD14A, B, C; HD12, TR; HD10RR; HD9RR; H35A, AL, B; H40A, AL, B, C; H45A, AL, B, C; H50A, AL, B; H55A, AL; H60A, AL: H65...80; D35A, B, C; D40A, B, C; D45A, B, C; D50A, B; D55...75; harrastajad 1 (6 km), 2 (4 km), 3 (2,5 km)

Maastik: Fin5-orienteerumisnädala kolm esimest osavõistlust toimuvad maastikul, kus pole varem orienteerutud. Ulatuslikul põlismetsaalal vahelduvad eriilmelised okasmetsad, kaljupaljandid, sood ja väikesed metsajärved.
Kaks viimast osavõistlust toimuvad hea läbitavusega maastikul, kus on tihe teede- ja metsasihtide võrk ning leidub märgatavate kõrgusevahedega nõlvanguid ja kõrgustikke.

Kaart: 1:10 000, h = 5m, 5/2000

Elektrooniline märkimissüsteem: Kõikides osavõtuklassides kasutatakse EMIT-märgistamiskaart. Kaardi võib laenata korraldajatelt võistlustele registreerumisel. Rendi maks 20,- mk/nädal.

Osavõistluste asukohtade tähistus: 1.-3. osavõistlus toimub Heinola Riihijärvel, maanteede 4 ja 5 ristmikust Lusist (60 km Fin5-võistluskeskusest põhja poole) u. 30 minutit sõita.
4.-5. osavõistlus toimub Hollola Messiläs, maantee 12 ja tee nr. 140 ristmikust Lahtist 20 minutit sõita.

Majutamine: Telgi- ja haagissuvila kohad, kämpingud, majutus koolides (põrandal), õpilaste ühiselamud ja hotellid.

Registreerimine: Registreerimine toimub kirjalikult Fin5 kontoris või kasutades E-maili: fin5-2000@pp.phnet.fi
Registreerimine koos osavõtumaksu tasumisega toimub kuni 30. aprillini 2000. Pärast seda kuupäeva on võimalik registreeruda kõrgema hinnaga 15. juunini 2000.

Osavõtumaksud: Kõik E-klassid: enne 30.4. 325 mk/nädal, või pärast 30.4. 350 mk/nädal, või 80 mk/päev. Klassid H/D 9-16: enne 30.4. 150 mk/nädal, või pärast 30.4. 165 mk/nädal, või 35 mk/päev. Teised klassid: enne 30.4. 275 mk/nädal, või pärast 30.4. 300 mk/nädal, või 70 mk/päev.

Lisainfo: Fin5, PL 178, 15111 Lahti, Soome, tel. +358 - 3 - 821410, fin5-2000@pp.phnet.fi www.fin5-2000.phnet.fi , või Mati Poom tel. 6398692, 8 - 250 74686, fax 6035137, matip@hot.ee

Reisikiri

Kuklapoolel ei käidagi pea alaspidi!

Vaatamata ülepaisutatud millenniumivaimustusest tingitud korraldamisraskustele läks veteranorienteerujate turismi- ja võistlusreis Uus-Meremaale igati korda. Nagu enamasti ikka, polnud ka seekord võistlustulemustel erilist rolli, tähtsam oli osavõtt ja hakkamasaamine eksootilisemate võistlustingimustega. Seekord need küll väga harjumatud polnud, sest kogu MMi programm realiseeriti mereäärses luitemännikus, kus läbitavus oli enamsti hea (erandiks oli finaalvõistluse maastik) ja reljeefipilt nagu meiegi luitemetsades. Seevastu eel- ja järelvõistlused pakkusid tõelist eksootikat alates hoopis teist tüüpi luitemetsast ja kuni lagedate tugevasti liigestatud karjamaadeni ning kalju- ja kivimürakatelabürindini. Võistlustel oli meie kõigutamatu liider Marje Viirmann, kuid vääratas paraku just finaalvõistlusel ja seda paari minutiga eelviimases KP-s, nägemisulatuses meie asupaigast finišiliini kõrval. Kiirustamisega läks mitte vaid kuldmedal, vaid 7 sekundiga ka pronks ...

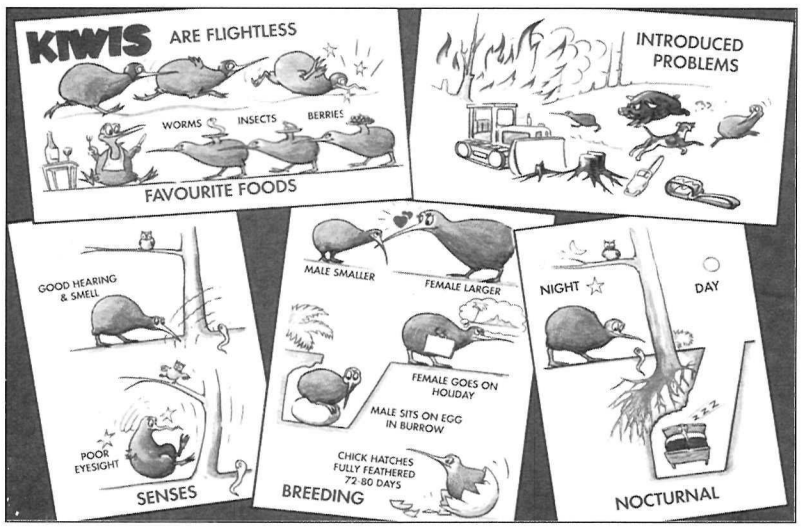

Pildikesi Uus-Meremaa rahvuslinnu - kiivi elust. *(Postkaart)*

Reisil oli esikohal turism ja eksootikat seal jätkub. Juba alates tollikontrollist lennuväljal, kus revideeriti üksikasjalikult kaasasolnud toitu, analüüsiti juustu, konfiskeeriti vorsti ja mett, desinfitseeriti naastarite taldu. Vasakpoolne liiklus pole probleem, kui sõiduvahendil on automaatkäigukast ja pähe jätta, et vasakule pööre on lihtne ja parempoolne keerukam. Ilm oli mõnus - nagu meil juunikuus, pilvitust oli rohkem, kui päikest, kuid kui päike välja ilmus, siis kõrvetas armutult. Kaitsmata võis naha põletada veerandtunniga. Eksootiliseimad on muidugi termaalalad, kus vesi ja muda aurab, mullitab, mulksub ja küütleb kümnes värvis, küll maa peal, küll kraatrites, mis panevad uskuma, et põrgu oma väravatega on siiski olemas. Ronisime vulkaanide nõlvadel ja vaatasime kahte geisrit (milliseid maailmas on veel vaid Islandil, Kamtšatkal ja Yellowstones), millest üks pandi publiku tarvis purskama kindlal kellaajal humoorika jõuvõttega, kallates kraatrisse seebipulbrit! Rohetavaid karjamaid ja lambaid on lõputult, looduslik mets vähem kui sajandiga praktiliselt maha võetud, orienteeruda saabki vaid istutatud männikutes, mis raieküpseks kasvavad 20 aastaga. Üllatav on ajaloolise fauna vähesus - ürglinde on kümmekond, loomastik on praktiliselt 99 % sisse toodud. Uus-Meremaa rahvuslind on lennuvõimetu kiwi, kuid näha saab neid vaid kasvanduses, sest askeldab ta öösiti ja vaid ürgmetsa all. Maoorid on siiani sõjakad, olles võidelnud näiteks maoori keele teiseks riigikeeleks, kuid traditsioonilisi relvi ja sõjakust demonstreerivad nüüd vaid turistidele - nende parimad relvad praegusajal olevat hoopis juristid!

Vastu ootusi ei tulnud pea allapoole käia ei endil ega näinud seda tegemas ka kohalikke. Kes ei usu ja selles ise veenduda tahavad, siis avaneb selleks teine ja parem võimalus juba kahe aasta pärast, mil veteranide MM on taas maailma kuklapoolel, siis Austraalias.

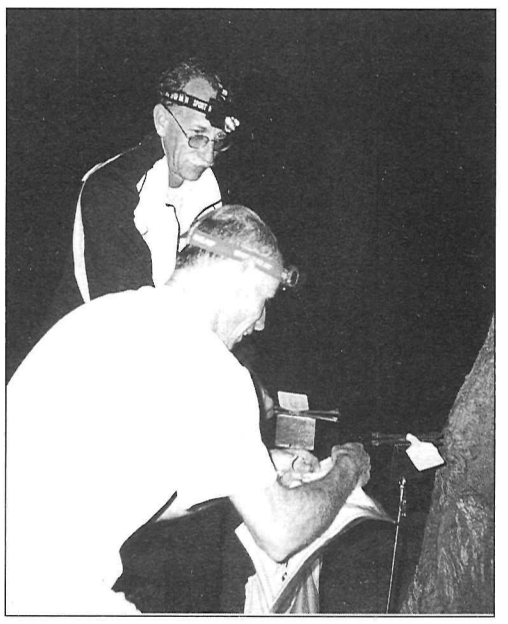

Loo autor uue aastatuhande esimeseks tituleeritud spordivõistlusel, mille start anti 1.jaanuaril 2000, kell 00.00. Kodumaal oli aeg sellal 31.12.1999, 13.00
Foto Mati Poomi erakogust

Muljeid setitas
MATI POOM

Suusaorienteerumise MK 1. ja 2. etapp
Vuokatti 13.- 16. 01.2000

13.01.2000 Tavarada
M21 : 22,5 km

1.	Raino Pesu	FIN	1.10.33
2.	Bertil Nordqvist	SWE	1.10.56	+23
3.	Viktor Kortšagin	RUS	1.11.12	+39
4.	V. Kormštšikov	RUS	1.11.14	+41
5.	**Ander Ojandu**	**EST**	**1.11.20**	**+47**
6.	Helge Kolstad	NOR	1.11.22	+49
7.	Teemu Köngäs	FIN	1.11.24	+51
8.	Jukka Lanki	FIN	1.11.27	+54
9.	Ed. Hrennikov	RUS	1.11.34	+1.01
10.	Kalle Junnikkala	FIN	1.11.39	+1.06
11.	Kjetil Ulven	NOR	1.11.41	+1.08
12.	Nikolai Bondar	RUS	1.11.42	+1.09
13.	Andrei Gruzdev	RUS	1.11.43	+1.10
14.	Tommy Olsen	NOR	1.11.47	+1.14
15.	Lars Lystad	NOR	1.11.49	+1.16
16.	Björn Lans	SWE	1.12.01	+1.28
17.	Jarkko Urpalainen	FIN	1.12.02	+1.29
18.	Tomas Löfgren	SWE	1.12.18	+1.45
19.	Claes Turesson	SWE	1.14.23	+3.50
20.	Nicolo Corradini	ITA	1.14.26	+3.53
30.	**Eero Kivikas**	**EST**	**1.17.53**	**+7.20**
31.	**Vallo Vaher**	**EST**	**1.22.06**	**+11.33**
32.	**Margus Hallik**	**EST**	**1.22.07**	**+11.34**

(50 startinut)

M17-20 : 19,0 km

1.	Petri Kiiskinen	FIN	1.01.27	
2.	Pasi Kiiskinen	FIN	1.02.53	+1.26
3.	Jari Sillman	FIN	1.05.45	+4.18
7.	Tarmo Tomson	EST	1.10.56	+9.29

(13 startinut)

W21 : 19,0 km

1.	Lena Hasselström	SWE	1.09.10	
2.	Svetlana Haustova	RUS	1.12.34	+3.24
3.	Mervi Anttila	FIN	1.12.41	+3.31
4.	Annika Zell	SWE	1.12.48	+3.38
5.	Natalia Frei	RUS	1.12.49	+3.39
6.	Erica Johansson	SWE	1.12.51	+3.41

(26 startinut)

W17-20 : 13,7 km

1.	Salla Lehto	FIN	54.41	
2.	Aino Hirvi	FIN	56.26	+1.45
3.	Katri Mehtälä	FIN	57.08	+2.27

(11 startinut)

15.01.2000 Lühirada
M21 : 9,4 km

1.	Matti Keskinarkaus	FIN	28.14	
2.	Tommy Olsen	NOR	29.03	+49
3.	Bertil Nordqvist	SWE	29.11	+57
4.	Raino Pesu	FIN	29.18	+1.04
5.	Björn Lans	SWE	29.21	+1.07
6.	Viktor Kortšagin	RUS	29.28	+1.14
7.	Ed. Hrennikov	RUS	29.32	+1.18
8.	Jarkko Urpalainen	FIN	29.42	+1.28
9.	Jukka Lanki	FIN	29.45	+1.31
10.	Teemu Köngäs	FIN	29.52	+1.38
11.	Claes Turesson	SWE	29.59	+1.45
12.	Pekka Varis	FIN	30.00	+1.46
12.	Tomas Löfgren	SWE	30.00	+1.46
14.	Ruslan Gritsan	RUS	30.07	+1.53
15.	Eivind Tonna	NOR	30.08	+1.54
16.	Mikael Lindmark	SWE	30.24	+2.10
17.	Kalle Junnikkala	FIN	30.48	+2.34
18.	Nikolai Bondar	RUS	30.50	+2.36
19.	Andrei Gruzdev	RUS	30.52	+2.38
20.	Lars Lystad	NOR	31.08	+2.54
26.	**Ander Ojandu**	**EST**	**32.37**	**+4.23**
31.	**Margus Hallik**	**EST**	**35.38**	**+7.24**
32.	**Vallo Vaher**	**EST**	**35.43**	**+7.29**
33.	**Eero Kivikas**	**EST**	**36.20**	**+8.06**

(53 startinut)

M17-20 : 9,1 km

1.	Petri Kiiskinen	FIN	28.46	
2.	Pasi Kiiskinen	FIN	28.49	+3
3.	Jari Sillman	FIN	28.55	+9
11.	**Tarmo Tomson**	**EST**	**36.34**	**+7.48**

(11 startinut)

W21 : 8,7 km

1.	Lena Hasselström	SWE	30.07	
2.	Arja Hannus	SWE	30.49	+42
3.	Hanna Kosonen	FIN	31.01	+54
4.	Erica Johansson	SWE	31.39	+1.32
5.	Annika Zell	SWE	31.42	+1.35
6.	Erja Jokinen	FIN	31.49	+1.42
7.	Valborg Madslien	NOR	31.50	+1.43
8.	Natalia Naumova	RUS	31.53	+1.46
9.	Svetlana Haustova	RUS	32.11	+2.04
10.	Terhi Hämäläinen	FIN	32.27	+2.20

(26 startinut)

W17-20 : 6,8 km

1.	Aino Hirvi	FIN	23.39	
2.	Salla Lehto	FIN	23.53	+14
3.	Hanna Partanen	FIN	24.20	+41

(11 startinut)

Teade Vuokatti 16.1.2000
M21 (7,8 + 7,8 + 7,8 km)

1	FINLAND 1		1.21.59	
1.	Pesu Raino		27.51	8
2.	Varis Pekka	26.52	54.43	1
3.	Keskinarkaus Matti	27.16	1.21.59	1
3.	Lans Björn	28.28	1.23.42	3
3.	Hrennikov Eduard	27.12	1.29.08	9
3.	Giacomuzzi Cristian	40.19	1.48.46	12
3.	Yamada Kazuyoshi	1.05.23	3.08.45	15

2	FINLAND 2		1.23.01	
1.	Lanki Jukka		27.06	4
2.	Köngäs Teemu	28.02	55.08	3
3.	Urpalainen Jarkko	27.52	1.23.01	2
4	NORWAY 1		1.23.46	
1.	Ulven Kjetil		27.45	7
2.	Lystad Lars	27.29	55.15	6
3.	Olsen Tommy	28.31	1.23.46	4
7	NORWAY 2		1.23.57	
1.	Hauge Anders		27.29	6
2.	Tonna Eivind	27.38	55.07	2
3.	Kolstad Helge	28.49	1.23.57	7
10	ESTONIA 1		1.29.12	
1.	Hallik Margus		28.07	10
2.	Kivikas Eero	32.10	1.00.18	11
3.	Ojandu Ander	28.54	1.29.12	10
13	BELARUS 1		1.48.58	
1.	Zvontsov Igor		31.27	14
2.	Tcherny Pavel	39.42	1.11.09	15
3.	Zaitsev Igor	37.48	1.48.58	13
	ITALY 1		tühist	
1.	Corradini Nicolo		26.40	2
2.	Seber Walter	28.55	55.35	7
3.	Ceol Roberto		YL.	

3	SWEDEN 1		1.23.42	
1.	Turesson Claes		26.52	3
2.	Nordqvist Bertil	28.21	55.14	5
5	FIN/SWE 1		1.23.53	
1.	Junnikkala Kalle		26.23	1
2.	Mäkinen Seppo	28.45	55.09	4
3.	Fredricson Peter	28.44	1.23.53	5
6	RUSSIA 2		1.23.54	
1.	Bondar Nikolai		28.06	9
2.	Gritsan Ruslan	28.17	56.23	8
8	SWEDEN 2		1.24.33	
1.	Löfgren Tomas		29.10	11
2.	Åslund Tobias	27.27	56.38	9
3.	Lindmark Mikael	27.55	1.24.33	8
9	RUSSIA 1		1.29.08	
1.	Kortšagin Victor		33.30	16
2.	Kormštšikov Vladilav	28.26	1.01.56	12
11	SWITZERLAND 1		1.31.14	
1.	Mosimann Peter		27.24	5
2.	Jeanneret Thierry	32.33	59.57	10
3.	Jeanneret Philippe	31.16	1.31.14	11
12	ITALY 2		1.48.46	
1.	Girardi Luigi		30.13	12
2.	Simoni Mauro	38.13	1.08.26	14
14	JAPAN 1		3.02.00	
1.	Shibata Tatsuma		1.02.46	19
2.	Yamaba Atsushi	53.39	1.56.25	17
3.	Uchiyama Takahiro	1.05.35	3.02.00	14
	ESTONIA 2		katkest	
1.	Vaher Vallo		33.14	15
2.	Tomson Tarmo	34.18	1.07.32	13
15	JAPAN 2		3.08.45	
1.	Nezu Shuhei		59.58	18
2.	Takeishi Yuichi	1.03.22	2.03.21	18
	SUI/BLR 1		katkest.	
1.	Hohl Christian		30.53	

Põlva MV suusaorienteerumises VÄRSKA 22-23.01.2000.a.

D14 1. päev 3.6 km 6 KP

1.	Kristi Tomson	Kobras	39.15
2.	Ly Trei	Kobras	43.38
3.	Nele Taba	Ilves	46.45
4.	Jaanika Koitla	Peko	52.58

D14 2. päev 3.1 km 5 KP

1.	Ly Trei	Kobras	27.36
2.	Raili Raudsepp	Võru	31.15
3.	Kristi Tomson	Kobras	34.02
4.	Jaanika Koitla	Peko	40.51
5.	Nele Taba	Ilves	41.03

D16 1. päev 5.0 km 7 KP

1.	Varvara Guljajeva	Kobras	30.50
2.	Mairit Trei	Kobras	39.33
3.	Berit Roiland	Kobras	45.30
4.	Annika Rihma	Kobras	45.31

D16 2. päev 3.9 km 7 KP

1.	Varvara Guljajeva	Kobras	24.16
2.	Mairit Trei	Kobras	27.40
3.	Annika Rihma	Kobras	34.48
4.	Berit Roiland	Kobras	38.40

D21 1. päev 9.9 km 12 KP

1.	Laima Klauza	Läti	50.57
2.	Anni Raudsepp	Võru	52.25
3.	Ede Pähn	Võru	52.45
4.	Signe Parm	Peko	57.10
5.	Elo Saue	Ilves	1:01.53
6.	Sirli Parm	Peko	1:02.01
7.	Tea Pärnik	Peko	1:05.40
	Aili Piirikivi	Rae	katkest.

D21 2. päev 7.5 km 11 KP

1.	Signe Parm	Peko	36.38
2.	Laima Klauza	Läti	36.41
3.	Anni Raudsepp	Võru	38.12
4.	Ede Pähn	Võru	38.45
5.	Sirli Parm	Peko	46.44
6.	Tea Pärnik	Peko	50.22
7.	Aili Piirikivi	Rae	56.07
8.	Minija Pääslane	Ilves	58.00

D35 1. päev 8.4 km 11 KP

1.	Karin Laine	Võru	1:54.22

H14 1. päev 5.0 km 7 KP

1.	Mihkel Järveoja	Kobras	25.56
2.	Taavi Tuik	Peko	26.44
3.	Kaarel Kure	Kobras	31.48
4.	Rauno Jõgeva	Peko	32.50
5.	Tiit Toomas	Peko	34.20
6.	Martin Kullasaar	Peko	34.33
7.	Jalmar Vabarna	Peko	37.17
8.	Priit Pirnpuu	Peko	38.37
9.	Even Toomas	Peko	39.52
10.	Vallo Männiste	Kobras	43.36
11.	Martin Simson	Kobras	43.39
12.	Priit Kuljus	Kobras	47.07
13.	Märt Koser	Kobras	51.47
	Taaniel Tigas	Kobras	katkest.

H14 2. päev 3.9 km 7 KP

1.	Taavi Tuik	Peko	21.13
2.	Mihkel Järveoja	Kobras	21.29
3.	Rauno Jõgeva	Peko	25.04
4.	Jalmar Vabarna	Peko	25.30
5.	Martin Kullasaar	Peko	26.04
6.	Priit Pirnpuu	Peko	30.06
7.	Even Toomas	Peko	30.07
8.	Kaarel Kure	Kobras	30.28
9.	Tiit Toomas	Peko	30.59
10.	Vallo Männiste	Kobras	31.42
11.	Priit Kuljus	Kobras	36.21
12.	Martin Simson	Kobras	41.30
13.	Märt Koser	Kobras	41.56
14.	Kaarel Piip	Ilves	45.29
15.	Taaniel Tigas	Kobras	50.36

H16 1.päev tühistatud
H16 2. päev 6.0 km 10 KP

1.	Tônis Vaiksaar	Lehola	30.04
2.	Peeter Pihl	Tammed	30.36
3.	Reigo Vatsk	Tammed	31.39
4.	Sander Vaher	Kobras	32.31
5.	Veiko Linnus	Peko	32.55
6.	Janis Peilans	Läti	33.03
7.	Riho Taba	Ilves	35.47
8.	Marek Parm	Peko	36.05
9.	Madis Kure	Kobras	40.21
10.	Olavi Ottas	Kobras	41.37
11.	Rasmus Kikkas	Ilves	47.57

H18 1. päev 9.9 km 12 KP

1.	Tônis Erm	TAOK	48.36
2.	Mait Vaiksaar	Lehola	49.37
3.	Tônis Jürimäe	Ilves	1:02.10
4.	Edgars Peilans	Läti	1:02.56
5.	Anti Allikvee	Võru	1:08.30
6.	Margus Ots	TAOK	1:21.25
7.	Jürgen Kallo	TAOK	1:38.31
	Indrek Klaos	Kobras	tühist.

H18 2. päev 7.5 km 11 KP

1.	Tônis Erm	TAOK	36.24
2.	Tônis Jürimäe	Ilves	38.22
3.	Mait Vaiksaar	Lehola	39.20
4.	Indrek Klaos	Kobras	40.30
5.	Edgars Peilans	Läti	43.39
6.	Anti Allikvee	Võru	49.01
7.	Margus Ots	TAOK	54.48
8.	Jürgen Kallo	TAOK	1:05.26

H21 1. päev 13.6 km 18 KP

1.	Ander Ojandu	Võru	49.37
2.	Tarmo Tomson	Kobras	52.50
3.	Margus Hallik	LUS	53.55
4.	Eero Kivikas	Ilves	56.18
5.	Kuno Rooba	Rakv	57.21
6.	Heiti Hallikma	Võru	57.59
7.	Vallo Vaher	Järva	58.07
8.	Andris Kosmatsovs	Läti	58.34
9.	Tarvo Klaasimäe	Rakver	59.21
10.	Taavi Nurm	Kobras	1:00.24
11.	Jüri Pärnik	Peko	1:00.26
12.	Heiki Linnus	Peko	1:00.42
13.	Tônu Tänav	Rae	1:00.57
14.	Kalev Külaase	Võru	1:03.17
15.	Tarmo Siimsaare	Võru	1:03.19
16.	Heigo Põld	Rae	1:04.57
17.	Tauno Piirikivi	Rae	1:07.28
18.	Mait Tônisson	Rakv	1:11.31
19.	Tarmo Needo	Kobras	1:13.41
20.	Heiki Einpaul	Rae	1:16.41
21.	Oliver Ojasoo	Kobras	1:19.12
	Arti Albert	Kobras	katkest.
	Toomas Piirmann	Võru	katkest.

H21 2. päev 9.8 km 13 KP

1.	Eero Kivikas	Ilves	36.23
2.	Kalev Külaase	Võru	37.14
3.	Vallo Vaher	JäKa	38.52
4.	Kuno Rooba	Rakv	38.57
5.	Tarvo Klaasimäe	Rakver	39.42
6.	Taavi Nurm	Kobras	40.23
7.	Jüri Pärnik	Peko	40.24
8.	Heiti Hallikma	Võru	40.51
9.	Tarmo Tomson	Kobras	41.20
10.	Tarmo Siimsaare	Võru	41.39
11.	Andris Kosmatsovs	Läti	41.40
12.	Heigo Põld	Rae	41.51
13.	Heiki Linnus	Peko	42.20
14.	Arti Albert	Kobras	43.59
15.	Tarmo Needo	Kobras	45.21
16.	Tônu Tänav	Rae	45.24
17.	Heiki Einpaul	Rae	46.50
18.	Tauno Piirikivi	Rae	50.04
19.	Kristjan Vanaveski	Ilves	1:14.49

H40 1. päev 9.9 km 12 KP

1.	Nikolai Järveoja	Kobras	48.59
2.	Tiit Tali	Ilves	51.32
3.	Kalle Ojasoo	Kobras	54.15
4.	Ago Môttus	Lehola	55.49
5.	Paulis Pritsonjok	Läti	58.04

H40 2. päev 7.5 km 11 KP

1.	Nikolai Järveoja	Kobras	40.09
2.	Ago Môttus	Lehola	41.18
3.	Kalle Ojasoo	Kobras	42.35
4.	Paulis Pritsonjok	Läti	44.27
5.	Tônu Sikkal	Kobras	47.27

IX PEKO KEVAD

08-09 aprill 2000 Tonja, Lutepää

Võistlusala: tavarada + lühendatud tavarada
Maastik ja kaart: Seis 2000.a. kevad 1:15 000 h 2,5 m. Mets valdavalt hea kuni keskmise läbitavusega. Reljeef keskmiselt kuni nõrgalt liigestatud. Kõrguste vahe on kuni 30 m.

	8.04	9.04			
			D21A	7.0	5,0
D8 NR	2,5	2,0	H21A	11,0	8,0
H8 NR	2,5	2,0	D21B	5,0	4,0
D10 NR	2,5	2,0	H21B	7,0	5,5
H10 NR	2,5	2,0	D35	5,5	4,5
D12	3,0	2,5	H35	8,5	6,0
H12	3,5	2,5	D40	5,0	4,0
D14	4,0	3,0	H40	7,0	5,5
H14	4,5	3,5	D45	4,5	3,5
D16	4,5	3,5	H45	6,0	4,5
H16	5,5	4,0	D50	4,0	3,0
D18	5,0	4,0	H50	5,0	4,0
H18	7,0	5,5	H55	5,0	4,5
D20	6,0	4,5	H65	4,5	4,0
H20	9,5	7,5			

Kohalesõit: Tähistus algab Värskast.
Võistlusklassid ja ligikaudsed rajapikkused:
Peakorraldaja: Raul Kudre,Toivo Toomas
Kaardi autorid: Kalle Kalm, Are Leesik jt.
Programm:
Laupäev 08.04.2000 Tavarada, start 12.00.
Pühapäev 09.04.2000 Lühendatud tavarada, start 11.00.
Stardimaksud:
D8-12 15 kr/päev
HD14-18 25 kr/päev
HD20+ 40kr/päev
Registreerimine: 30.märtsini 2000 aadressil: OK PEKO, 64001 Värska, Põlvamaa või e-mail: ou.sesame@neti.ee
Stardimaks kanda üle OK PEKO arvele 1120074669 Hansapangas. Hilinejatele kahekordne stardimaks.
Majutus: Ettetellimisel Värska sanatoorium (hotell) 200 kr/öö
Värska motell 160 kr/öö; Põrandamajutus 15.kr/öö
Parkimine: 10.- EEK/päev
Auhinnad: Vastavalt osavõtjate arvule kahe päeva summas.
Lisainfo: Raul Kudre (279) 64 756

ORIENTUUR ´2000-2002

Spring Cup'2000 24.-26.03 Hillerödis, Taanis

Varakevadine laeva-(mini)bussi(või auto)reis 22.-28. märtsini Tallinn-Stockholm-Helsingborg-Helsingör-Hilleröd Euroopa orienteerumishooaja suurimale avavõistlusele. Kavas öine lühirada, tavarada ja teade kiiretel kergelt kuni keskmiseni liigestatud kuid kontsentreerumist nõudvail metsamaastikel. Kõik vanuseklassid. Turismipoolel kaunis Hilleröd, Kopenhaagen, kuninga suveresidents Fredensborg, "Hamleti loss" Helsingöris ja Stockholm. Hea võimalus hooaja varajaseks alustamiseks ja selja sirutamiseks peale talvekuid. Põrandamajutus koolimajas, kus seekord kööki ei saa kasutada. Baashind 2500 kr, noortele 2400 kr. Ei sisalda kajutikohta ja reisikindlustust.

NB! Otsustamisega väga kiire - registreerimine kuni 17. veebruarini.

Balti veteranide meistrivõistlused 27.-28.05 Aluksnes

Bussireis 26.-28.maini läbi Tartu, Põlva ja Võru. Tava- ja lühirada. Voodimajutus ja toitlustamine. Hinnaprognoos 850 kr. Ei sisalda reisikindlustust. **Eelregistreerimine kuni 10. maini.**

Soome 5-päevajooks FIN5 17.-22.07 Lahtis ja Heinolas

Võistlus- ja puhkusereis 16.-22. juulini ringsõitudega Lahtisse ja ümbruses. 5 varieeruva pikkusega tavarada, viimasel päeval viitstart. Neljapäeval puhkepäev. Kõik võistlusklassid. Oma (põranda- või telgi-)majutus köögi kasutamisvõimalusega. Reisi- ja võistluskindlustus. Hinnaprognoos 2800 kr, Noortele 8-16.a.) 2450 kr. **Registreerimine kuni 25. aprillini, hiljem kuni 10. juunini +100 kr.**

Rootsi 5-päevajooks O-Ringen 23.-28.07 Hallsbergis, 225 km Stockholmist

Võistlus- ja puhkusereis 22.-30. juulini ringsõitudega ümbruskonnas. 5 varieeruva pikkusega tavarada, viimasel päeval viitstart. Kolmapäeval puhkepäev. Kõik võistlusklassid. Põrandamajutus köögiga korterites. Reisi- ja võistluskindlustus. Hinnaprognoos 3800 kr, noortele (-16.a.) 3300 **kr. Registreerimine kuni 10. maini, hiljem kuni 10. juulini +500 kr.**

Fin5 ja O-Ringen 17.-28.07 Lahtis ja Hallsbergis

Intensiivne võistlusreis (10 starti 2 puhkepäevaga) varieeruva pikkusega tavaradadel. Viimastel päevadel viitstardid. Ringsõidud ümbruskonnas. Kõik võistlusklassid. Põrandamajutus köögi kasutamisvõimalusega. Reisi- ja võistluskindlustus. Hinnaprognoos 6500 kr, noortele (-16.a.) 5700 kr. **Registreerimine kuni 25. aprillini, hiljem kuni 10 juunini + 600 kr.**

Turismi- ja orienteerumisreis Islandile 13.-26.08

Planeerimisel olev laeva-bussireis ja alternatiivne lennureis Islandile koos World Wide Orienteering Promotioni (Peo Bengtsson) grupi orienteerujatega Rootsist, Soomest, Norrast jm. Ulatuslik turismi-programm Islandil ja bussireisil läbi Norra, treeningvõistlused Islandil. Voodimajutus, reisikindlustus. Hinnaprognoos (kuni 15000 kr) ja registreerimise tähtajad täpsustamisel.

Lithuanian Cup 14.-15.10 Klaipedas

Võislusreis 12.-16. oktoobrini Veteranide MM'2001 tutvustusvõistlusele Kura säärel. Kuni tugevasti liigestatud luitemaastik väga keerulise reljeefipildiga. Kõik võistlusklassid. Voodimajutus, reisi- ja võistluskindlustus. Hinnaprognoos kuni 1300 kr. **Registreerimine kuni 10. septembrini.**

Veteranide MM'2001 1.-5.07 Nidas, Kura säärel Leedus.

Bussireis 28.06-7.07.2001. Treeningvõistlus 30.06, näidisvõistlus 1.07, 2 kvalifikatsioonivõistlust 2. ja 3.07, finaalvõistlus 5.07. Hinnaprognoos põrandamajutuse korral **eelregistreerimisega enne 10.09.2000 3200 kr.** Kuni 1.02.2001 hinnalisa baashind +200 kr, hiljem kuni 1.05 baashind +450 kr.

Veteranide MM'2002 6.-11.10 Bendigos, Austraalias

Väljatöötamisel võistlus- ja turismireis mitmete alternatiividega nii võistlusprogrammis kui turismi osas, s.h ka võimaliku ringsõiduga Uus-Meremaal.

Tere tulemast *Orientuuri* võistlusreisidele! Kogemused tagavad kvaliteedi!
Igale osavõtjale *Orientuuri* T-särk!
Mati Poom, Regati 1-312, tel. (2) 6398692, GSM 250 74686, tel. kodus ja faks (2) 6035137, e-mail: matip@hot.ee

Põlva MV öises orienteerumises

07. aprillil 2000 Värskas

Start kell 22:00
Võistlusala: Öine tavarada Kaart: Värska. Seis 1998.a. sügis.
Kohalesõit: Tähistus algab Värskast.
Võistlusklassid: D/H14, D/H16, D/H18,D/H21, D/H35, H45
Peakorraldaja: Raul Kudre
Kaardi autor: Aare Leesik **Stardimaksud:**noored 15 kr, täiskasvanud 30 kr;(Väljastpoolt Põlva MK vastavalt 20 kr ja 40 kr)
Registreerimine: 30.märtsini 2000 aadressil: OK PEKO, 64001 Värska, Põlvamaa või e-mail: ou.sesame@neti.ee.
Stardimaks kanda üle OK PEKO arvele 1120074669 Hansapangas. Hilinejatele kahekordne stardimaks.
Majutus: Ettetellimisel: Värska sanatoorium (hotell) - (tel 279 64666): 200 kr/öö
Põrandamajutus 15 kr/öö
Lisainfo: Raul Kudre (279) 64 756

Juhatuse otsused (järg)
121. Teha EOLi Üldkogule ettepanek: Anda EOLi juhatusele volitus Eesti esindajate nimetamiseks PWT etappidele, kusjuures vastavasisulise ettepaneku juhatusele teeb orienteerumisjooksu koondise treener Kalle Luuk arvestades Eesti MV lühiraja HD21 klassi tulemusi.
122. Kinnitada EOLis tehtava osaliselt tasustatava ühiskondliku töö tegijateks 2000.a.
MATI OJANDU – suusaorienteerumise koondise treener-asjaajaja; KALLE LUUK– orienteerumisjooksu koondise treener; MARET VAHER– ajalehe "Orienteeruja" toimetaja; PAUL POOPUU – juunioride ja noortetöö projektijuht; NIKOLAI JÄRVEOJA – TEAM-2003 projektijuht; TARMO KLAAR – webmaster (EOL www-lehe arendamine); OLAVI KÄRNER – EOLi edetabelipidamine; TOOMAS TEEKEL– sponsorprogramm;
123. Lisada EOLi kalenderplaani "Kooperaatori" karikavõistlus valikurajal 6.mail 2000.a. Lohjal (Haral).
124. Esitada EOLi 2000.a. eelarve projekt kinnitamiseks EOLi üldkogule.
125. Kinnitada EOLi 09.02.00 toimuva üldkogu päevakord.
Koht: Tallinn, Regati pst 1, korpus 5P, täpse ruumi kohta info EOL kontori uksel.
Kell 13.00 Üldkogu töö algus
* Ülevaade EOLi ja juhatuse tegevusest- L.Haldna, juhatuse liikmed
* Ülevaade EOL kontori tegevusest O. Lutsberg; * 1999.a. eelarve täitmisest -L.Haldna; * 1999.a. raamatupidamise aastaaruande, tegevusaruande ja audiitori aruande kinnitamine L.Haldna; * 2000.a. eelarve kinnitamine L.Haldna
* Eesti koondise koostamise aluste muutmine ja võistlejate PWT etappidele lähetamise tingimused - P.Poopuu
* EOLi ametlike materjalide saatmisest klubidel- O. Lutsberg
* EOLile üleantavate kaartide kogusest-L.Haldna;* Sõnavõtud
Kell 15.00-Üldkogu töö lõpp
126. Esitada IOFile taotlus korraldada 2003.a. veebruari II pooles suusaorienteerumise MK-etapp Otepää-Kääriku piirkonnas. Hääled: 6 poolt, 1 erapooletu.

Horoskoop

Hiina horoskoop (veebruar-aprilli esimene pool):

Kuna päevad lähevad järjest pikemaks, siis on meil kõigil järgneval perioodil oodata ohtrasti ebaõnnestumisi. Olgem siis neiks varakult valmis: Tartu Maraton ja Jüriööjooks on ukse all.

ROTT on vaimselt paigast ära. Ostnud endale uued ketsid ei suuda ta otsustada, mida edasi teha.

HÄRG ei jaksa midagi teha. Teda piinab unetus. Päeval tatsub uimaselt ringi andmata endale aru, mida ta teeb. Rahaasjad keerulised. Armub kuu teisel poolel, kuid peab olema ettevaatlik.

TIIGER murrab tänavu Jüriööjooksul mõlemad hüppeliigesed ja kämblaluu. Kompassi ei saa enam vaadata. Järgmine samasugune šanss tuleb Tiigri aastal sündinul alles 42 aasta pärast. Ära jäta võimalust kasutamata.

JÄNES keksleb tulutult ning ei saa Jüriööjooksul kätte ühtegi paaritu numbriga kontrollpunkti. Kui jooksed I, III või V vahetust puudub lootus enne valget üle finišijoone kekselda.

DRAAKON stardib Tartu Maratonil positiivses meelelolus, rajal aga kohtab enneolematut vastupanu: suusad ei libise, võtavad lund alla, jalad muutuvad raskeks. Toores vaev. Sul on puusuusad.

MADU ei viitsi midagi teha. Ja õigesti teeb. Vastasel korral võib midagijuhtuda.

HOBUNE Sinu tõrvikust süttib Jüriöö võisluskeskus.

KITS! Pane närv valmis! Jüriööjooksul stardivad kõik sinu võistkonna liikmed ühisstardist. Viiekordne pinge.

AHV jääb endaks ja üritab maratonil salaja edasi liikuda uisustiilis. Ootamatult jääb ta juba Väikse-Munamäe juures vahele, järgneb tühistamine. Ei tulnud välja. Järgmine aasta jälle.

KUKK Sõites maratoni nõuad poolel teel määrdemeestelt oma uutele Visudele uut määret. Mehed tõrvavad su suusad hetkega ära ja sõit võib jätkuda. Kiru(e)miseks pole põhjust - peab hästi.

KOER Tehnika kipub alt vedama. Unustad lambi metsa kaasa võtta ja varulambil puudub pirn. Ole oma võistkonnale truu ja mine ikka metsa. Äkki veab.

SIGA ei suuda muud moodi konkurentsis püsida, kui jäädes oma loomamärgile truuks, trambib stardis vastaste varvastel, tõmbab nende lampidelt juhtmeid välja ja ruigab kõigile kõrva.

EOL kalender 2000.a.

(koos suuremate rahvusvaheliste võistlustega)

Kaldkirjas on Eesti orienteerujaid huvitada võivad suuremad suusavõistlused

VEEBRUAR

13	*TARTU MARATON*	*Otepää-Elva*
18-20	Eesti MV suusa-O tavarada, lühirada, teade	Saverna, KOBRAS
19-20	*Eesti Noorte talimängud*	*Otepää-Elva*
21-27	Suusa-O veteranide MM	BULGAARIA
26-27	*Valdade ja väikelinnade talimängud suusatamises*	*Aegviidu*
27	*Tallinna Maraton*	*Aegviidu*

MÄRTS

28.02- 5	Suusa-O MM (MK 3.)	Krasnojarsk, VENEMAA
5	*Haanja Maraton*	
11-12	*Eesti Noorte MV murdmaasuusatamises 2.etapp*	*Haanja*

APRILL

7	Põlva MK MV, öine tavarada	Värska, PEKO
8-9	Peko Kevad	Tonija/Lutepää PEKO
12-18	Rahvusvah. Koolispordiliidu MV	Ashdod, IISRAEL
15-16	MK 1.etapp tavarada ja teade	JAAPAN
15-16	Jüriööjooks, öine segateade	Rakvere, RAKVERE
21-23	METSSIGA 2000; 3-päeva jooks	Saaremaa, SOK
22-23	Karjalaskevõistlus, tavarada ja lühirada	Vastseliina/Kubija, VÕRU
22-23	MK 3.ja 4.etapp,lühirada ja tavarada	AUSTRAALIA
24	MK 4.etapp, viitstart tavaraja põhjal	AUSTRAALIA
29 -01.05	Ilves-3, ind. mitemepäevajooks (2. päev WRE)	Palu, ILVES

MAI

5	Tallinna MV öine tavarada	Järve, KOOPERAATOR
6	Kooperaatori KV, valikorienteerumine	Hara, KOOPERAATOR
7	*Tartu jooksumaraton*	*Otepää- Elva*
13	Eesti MV, öine tavarada	Palmse-Oruveski, RAKVERE
14	Virumaa O-jooks	Palmse-Oruveski, RAKVERE
20	XXII Lõuna -Eesti Karikas; tavarada	Saverna, KOBRAS
20	Tallinna MV tavarada	Uueveski, ORION
21	Tallinna MV teade	Leesi, KOOPERAATOR
27. - 28	Balti MV, tavarada ja teade (veteranidel tava-ja lühirada)	LÄTI

JUUNI

3	Läänemaa MV	Pullapää, OKAS
3	Järva Karud auhinnavõistlused	Mägede küla, JOKA
3-4	Otepää Kevad, tava- ja lühendatud taavrada	Vitipalu, Kape
10 -11	Eesti MV, lühirada, HD 21 teade	Valgesoo KOBRAS
17	Kõrvemaa 2000, pikk rada, jalgratas	Urbukse, ORION
17 -18	Jukolan Viesti, teade	Joensuu, SOOME
30	MK 5.etapp, teade	UKRAINA

JUULI

30.06 - 4.07	Euroopa MV	UKRAINA
1	Eesti valdade suvemängud, lühirada	Ülenurme
1-2	XXVII Kalevi Suvejooks	Mustla-Nõmme, ESTO
1	MK 6.etapp, tavarada (kvalifikatsioonid)	UKRAINA
3	MK 6.etapp, tavarada (finaalid)	UKRAINA
4	MK 7.etapp, lühirada,	UKRAINA
6 -9	Ilvesteade ja Noorte Ilves, teate mitmepäevajooks	Nõuni, ILVES
8- 14	Vysocina Cup (koos jun MMga), 5-p jooks	Novoe Mesto, TŠEHHI
9 -15	Juunioride MM	Novoe Mesto, TŠEHHI
10 -12	Belgium 3-Days 2000	Arlon, BELGIA
12 -15	4 EST; 4 päeva jooks	Jussi/Aegviidu, ORION
17-22	FIN5 (koos MK etappidega) 5 päeva jooks	Lahti, SOOME
18	MK 8.etapp, lühirada	Lahti, SOOME
19	MK 8.etapp, lühendatud tavarada	Lahti, SOOME
20	MK 9.etapp, lühendatud lühirada	Lahti, SOOME
21	MK 8.etapp, tavarada (viitstart 18.-19.07 põhjal)	Lahti, SOOME
23 -28	O-RINGEN, 5 päeva jooks	Hallsbergs, ROOTSI

AUGUST

2 -4	IOF 20.Kongress (koos PWT osavõistlusega)	Leibniz, AUSTRIA
4 -6	XII Kobras Karikas, 3 päeva jooks	Valgesoo, KOBRAS
12	Kalevi MV, tavarada	Kolgaveski, WEST
13	Pargiteade, 2-etapiline teade	Pärnu, WEST
19 -20	Eesti MV, tavarada, noorte ja veteranide teade	Ootsipalu, VÕRU
26	MSL Jõud MV, lühirada	Karaski, KOBRAS
27	MSL Jõud, teade	Saverna, KOBRAS
29 -2.09	Üliõpilaste MM, tavarada, lühirada, teade	Roanne, PRANTSUSMAA

SEPTEMBER

2	Rapla MK MV, tavarada	Vardi, Orvand
2-3	XXXIX Hiiumaa karikavõistlus	Õngu-Vanajõe, HOK
3	Järvamaa MV, HD16,21,D35; H40,50	Mustla-Nõmme, JOKA
9	Eesti MV pikk rada	Võiste, WEST
16-17	Põlva lahtised MV, tavarada, teade	Valgesoo, Kobras
22	EKSL MV, tavarada	Reola, ILVES
23	TAOK maraton, HD 16, 18, 21, 40, 50	Vääna-Tugamanni, TAOK

OKTOOBER

30.09-1	Suunto Games, tavarada (WRE) ja lüh.tavarada;	Karksi-Nuia, LEHOLA
7	Jõhvika maraton, HD21, 35, 45, 55)	Kurtna, JÕHVIKAS
7	TAOK rogain, HH, DD, HD18, 21, 40	Mägede küla, TAOK
11	MK 10.etapp, lühirada	PORTUGAL
12	MK 11.etapp, tavarada (MK finaal)	PORTUGAL
14	MK 12.etapp, teade (MK finaal)	PORTUGAL
15	Pärnumaa MV ja OK West auhinnavõistlus, pikk rada	

Eesti MV suusaorienteerumises

18. - 20. veebruaril Savernas

Kohalesõit: Tähistus Tartu - Võru maanteelt Savernast (Saverna - Põlva mnt algusest) ja Põlva- Saverna maanteelt Ihamarust.

Majutuse võimalus koolimajas ja motellides-hotellides.

Lisainfo: Peakorraldaja Katrin Viilu, tel (279) 49288 (kodus), (279) 92 166 (tööl); e-post: Katrin.Viilu@mail.ee

30. jaanuaril tähistas juubelisünnipäeva (60) üks meie orienteerumisajaloo (ja mitte ainult!) *GOM (Grand Old Man)*

Kalju Tiik

Palju õnne ja jaksu spordimaailmas ka edaspidi!

Sõbrad spordiradadelt

Teade

Jätkub eelmises lehes väljakuulutatud Sajandi Orienteeruja valimine. Ootan kõigi aktiivset osavõttu!

Samuti saab järgmise lehe trükkiminekuni (6.aprillini) saata lehe toimetusse Orienteerujas 9/45 avaldatud fotoorienteerumisvõistluse vastuseid. Vastu tulles lugejate soovile loosime lahenduse saatjate vahel ühe Orienteeruja aastatellimuse.

***Orienteeruja* toimetus**

TÄHELEPANU!

Orineteeruja ilmumiskava 2000. aastal on järgmine:

(Nr, ilmumiskuupäev, kaastööde saatmise viimane kuupäev)

2.	**14. aprill**	**(30. märts)**
3.	19. mai	**(28. aprill)**
4.	22. juuni	**(1. juuni)**
5.	21. juuli	**(1. juuli)**
6.	18. august	**(2. august)**
7.	29. september	**(11. september)**
8.	8.detsember	**(27. november)**

***Orienteeruja* toimetus**

Lp. orienteerumispäevakute korraldajad!

Palun saatke lehe toimetusse (maret@uninet.ee) selle aasta päevakute toimumisajad ja -kohad, et need järgmises lehes huvilisteni edastada!

MARET VAHER

Registreerimine lõpeb:

Spring Cup *(Vt Orientuuri kava)*	17.veebruar
Põlva MV öistes	30. märts
Peko Kevad	30.märts
Karjalaskevõistlus	12.aprill
Lihavõttesprint	12.aprill

KARJALASKEVÕISTLUS

ja

LIHAVÕTTESPRINT

22. - 23. APRILLIL 2000.a. VÕRUMAAL

PROGRAMM:

22. aprillil Karjalaskevõistlus (tavarada) Kirikumäel **Start 12.00**
23. aprillil Lihavõttesprint (lühirada) Kubjal **Start 10.00**

KLASSID: HD8NR, 10NR,12,14,16,18; HD21A,B; HD35, H40; HD45; H50

MAASTIK JA KAART: I päev - Kirikumäe. Maastiku esmakasutus. Haanja kõrgustiku kekmiselt liigestatud idaserv. Arvukalt erineva suurusega soid. Kõrguste vahe kaardil 30 m. Läbitavus keskmine, kohati esineb halva läbitavusega vanu raiesmikke. Kaart nöörirajal 1:10000, teistele 1:15000; h=2,5m.1999

II päev - Kubja. (Vahetult Võru linnast lõunas). Väga hea läbitavusega kuiv ja väheliigestatud, männipargiga liivamaastik. Tihe teedevõrk. Kaart 1:10000; h=2,5m.1997-98.

KOHALESÕIT: I päeva võistluskeskus asub 8 km Vastseliinast lõunas, Kirikumäe järve ääres. Tähistus algab Vastseliina keskusest.

II päeva võistluskeskus asub Kubja suusabaasi juures (hotelli "Kubija" lähedal). Tähistus algab Võru raudteeülesõidult

EELREGISTREERIMINE ja OSAVÕTUMAKS: Eelregistreerimine toimub kuni **12.04.2000** ja soovitame selleks kasutada Interneti Võistluskeskust (IVK), mille leiab EOL-i koduleheküljelt http://www.sport.ee/eol/ või OK Võru koduleheküljelt. **IVK kaudu registreerimine on odavam kui muul moel.** Registreerida saab ka faksil (278) 20945 või postiaadressil OK Võru Jüri 31 65610 VÕRU.

	IVK-kaudu	Faks/post
HD8-14	15.- EEK/päev	15.- EEK/päev
HD16-18	25.- EEK/päev	30.- EEK/päev
HD21-50	45.- EEK/päev	50.- EEK/päev

Hilinejate stardimaks kahekordne!

Stardimaks kanda: a/a 10402006021008 EÜP Võru Piirkonnakontoris (kood 401)

AUHINNAD: Auhinnad paarematele kahe päeva aegade summas. Lisaks auhinnad kõigile esimese päeva võitjatele. Auhindade arv sõltub osavõtjate arvust võistlusklassis.

INFO: Sixten Sild, tel.(250)68377; fax (278) 20945, sixten@hot.ee

KORRALDAJA: OK VÕRU

ORIENTEERUJA

Toimetaja:
MARET VAHER
Käreda tee 16, Audru, 88301, Pärnumaa
tel kodus (244) 64111
e-mail: maret@uninet.ee
Toimetuse kolleegium:
MATI POOM, TÕNU RAID, SIXTEN SILD

EESTI ORIENTEERUMISLIIT
Regati 1 11911 Tallinn Estonia
tel/faks +372 6398681